

GEWELD IN PORNOGRAFIE

Percepties en attitudes van heteroseksuele mannen

Promotor: prof. dr. Erick JANSSEN
Faculteit Geneeskunde
Departement Neurowetenschappen
Interfacultair Instituut voor Familiale en
Seksuologische Wetenschappen

Sien Voets

Masterproef aangeboden tot het behalen van de
graad van Master in de seksuologie

GEWELD IN PORNOGRAFIE

Percepties en attitudes van heteroseksuele mannen

Promotor: prof. dr. Erick JANSSEN
Faculteit Geneeskunde
Departement Neurowetenschappen
Interfacultair Instituut voor Familiale en
Seksuologische Wetenschappen

Sien Voets

Masterproef aangeboden tot het behalen van de
graad van Master in de seksuologie

© Copyright by KU Leuven

Deze masterproef is een examendocument dat niet werd gecorrigeerd voor eventueel vastgestelde fouten. Met uitzondering van het door de wet toegestaan gebruik, is zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur(s) het overnemen, kopiëren, gebruiken of realiseren van deze uitgave of gedeelten ervan verboden. Voor aanvragen tot of informatie in verband met het overnemen en/of gebruik van gedeelten uit deze publicatie, wendt u zich tot de KU Leuven, Faculteit Geneeskunde, Campus Gasthuisberg O&N2, Herestraat 49 – bus 400, 3000 Leuven.

Voorafgaande schriftelijke toestemming van de promotor(en) is eveneens vereist voor het aanwenden van de in dit afstudeerwerk beschreven (originele) methoden, producten, schakelingen en programma's voor industrieel of commercieel nut en voor de inzending van deze publicatie ter deelname aan wetenschappelijke prijzen of wedstrijd.

In deze masterproef worden de percepties en attitudes van heteroseksuele mannen ten aanzien van geweld in pornografie, en specifiek in titels van pornografische video's, bestudeerd. Om die doelstelling te bereiken zijn volgende twee hoofdonderzoeksvragen opgesteld: 'In welke mate beïnvloedt geweld in titels van pornografische video's het keuzeproces van heteroseksuele mannen?' en 'Welke variabelen hangen samen met een voorkeur voor gewelddadige pornografie?'.

Om een antwoord te kunnen bieden op de vooropgestelde onderzoeksvragen werd een kwantitatief onderzoek uitgevoerd waarbij Nederlandstalige heteroseksuele mannen tussen 18 en 60 jaar een online vragenlijst invulden. De finale steekproef bestaat uit 430 respondenten. In de vragenlijst werden concrete titels van pornografische video's met uiteenlopende gradaties van geweld gepresenteerd aan de participanten. Bij elke titel dienden de participanten drie stellingen te beantwoorden om de geneigdheid om op de video te klikken, het begrip van de inhoud van de video, en de attitudes ten aanzien van de titel te onderzoeken.

De resultaten van het onderzoek tonen aan dat heteroseksuele mannen gemiddeld een voorkeur hebben voor pornografische titels die niet verwijzen naar geweld. Verder wijst het onderzoek uit dat de voorkeur van de participanten steeds uitgaat naar lichte vormen van geweld ten opzichte van zwaardere vormen. Daarnaast werden titels waarin een gebrek aan toestemming beschreven werd consistent negatiever beoordeeld dan titels die verwezen naar fysiek geweld. Ten slotte toont het onderzoek aan dat een voorkeur voor gewelddadige pornografie in verband gebracht kan worden met hostiliteit ten aanzien van vrouwen alsook met het ervaren van positieve effecten van eigen pornoconsumptie.

Naast die nieuwe inzichten kunnen op basis van de resultaten ook enkele belangrijke aanbevelingen voor toekomstig onderzoek geformuleerd worden. Ten eerste is het belangrijk om in toekomstig onderzoek naar pornografie een setting te creëren die de normale ervaring van de consument benadert. Dat wil zeggen dat onderzoekers in vraagstellingen rond pornoconsumptie gebruik dienen te maken van titels en foto's om zo de realiteit van een pornografische website te benaderen. Ten tweede is het belangrijk om de verschillende categorieën geweld in pornografie uitgebreid te bestuderen om de grote variatie van dit fenomeen gedetailleerd in kaart te brengen. Ten slotte wijst het huidige onderzoek op een belangrijke tekortkoming in de literatuur omtrent attitudes ten aanzien van gewelddadige pornografie. Door de klassieke manier waarop gewelddadige voorkeuren binnen pornografie bevraagd worden, met name 'Kijkt u graag naar gewelddadige pornografie?', voelen namelijk weinig respondenten zich aangesproken. Het huidige onderzoek combineerde die vraagstelling met het bevragen van attitudes ten aanzien van concrete titels. Daaruit bleek dat meer respondenten voorkeuren uitten voor gewelddadige pornografie bij de concrete titels dan bij de klassieke vraagstelling. Om die reden is het belangrijk om in toekomstige onderzoeken een meer gedetailleerde vraagstelling te hanteren, bijvoorbeeld door gebruik te maken van concrete titels. Het is essentieel om deze methodologische bedenkingen in acht te nemen om de wetenschappelijke kennis rond attitudes ten aanzien van gewelddadige pornografie verder uit te breiden.

In this thesis, the perceptions and attitudes of heterosexual men towards violence in pornography, and specifically in pornography titles, is studied. To achieve those objectives, two research questions are developed: 'To what extent does violence in titles of pornographic videos influence the choice process of heterosexual men?' and 'Which variables are associated with a preference for violent pornography?'.

To address the proposed research questions, a qualitative study with an online questionnaire was conducted among Dutch-speaking heterosexual men between the ages of 18 and 60. The final sample consists of 430 respondents. In the questionnaire, specific titles of pornographic videos, with varying degrees of violence, were shown to the participants. With each title, the participants were asked for their opinion on three statements in order to study their proneness to click on the video, their understanding of the content of the video, and their attitudes towards the presented title.

The results of the study show that heterosexual men on average prefer pornographic titles that do not refer to violence. Additionally, the research indicates that participants prefer light violence over more grave forms. Moreover, titles with references to a lack of consent were consistently rated more negatively than titles that refer to physical violence. Finally, the study shows that a preference for violent pornography is associated with hostility towards women as well as with experiencing more positive effects of pornography consumption.

In addition to these new insights, some recommendations for future research can be formulated based on the results of this study. Firstly, it is important for future studies on pornography to create a setting that approximates the real consumer experience. Researchers therefore need to make use of titles or pictures to approximate the reality of a pornographic website. A second recommendation concerns an expansion of the categories of violence in pornography in order to obtain a detailed understanding of the variety of this phenomenon. Finally, this research points to a large gap in literature concerning attitudes towards violent pornography. By using the classic method of questioning violent pornographic preference, specifically 'Do you like to watch violent pornography?', only a small group of respondents feel personally addressed. In this study, we combined this classic format with questions on attitudes towards specific pornographic titles. The results show that a larger group of respondents expressed preferences for violent pornography when specific titles are presented in comparison to the classic questioning format. For that reason, it is important for future research to apply a more detailed questioning method, for instance by using titles. It is essential to take these methodological considerations into account in order to further expand the scientific knowledge on attitudes towards violent pornography.

Inhoud	
Figurenlijst.....	v
Tabellenlijst.....	vi
Dankwoord	vii
1. Inleiding	1
1.1. Pornografie	1
1.1.1. Definities en vormen van pornografie	2
1.1.2. Pornoconsumptie	2
1.2. Geweld in pornografie	4
1.2.1. Vormen van geweld in pornografie	5
1.2.2. Prevalentie en populariteit van geweld in pornografie.....	5
1.2.3. Geweld in pornografie en <i>real-life</i> geweld.....	7
2. Probleemstelling en onderzoeksvragen	10
3. Onderzoekopzet.....	12
3.1. Operationalisatie van de concepten	12
3.2. Dataverzameling	15
3.3. Onderzoekspopulatie en steekproef.....	15
3.4. Constructie van de vragenlijst	16
4. Resultaten	19
4.1. Samenstelling van de steekproef	20
4.2. Geweld in titels van pornografische video's.....	23
4.3. <i>Pornography Consumption Effects Scale</i> (PCES-short).....	27
4.4. <i>Hostility Towards Women Scale</i> (HTW).....	29
5. Discussie	31
5.1. Hogere pornoconsumptie bij jongere en single participanten	31
5.2. Invloed van geweld in titels op het keuzeprocess.....	32
5.2.1. Onderscheid tussen lichte en zware vormen van geweld	32
5.2.2. Onderscheid tussen geweld met of zonder expliciet gebrek aan toestemming.....	32
5.3. Variabelen geassocieerd met een voorkeur voor gewelddadige pornografie	33
5.3.1. Positieve en negatieve effecten van pornoconsumptie	34

5.3.2.	Hostiliteit ten aanzien van vrouwen	34
5.4.	Limitaties.....	35
5.5.	Implicaties	36
5.6.	Aanbevelingen	37
6.	Conclusie	39
7.	Referentielijst	40
8.	Bijlagen.....	48
8.1.	Vragenlijst	48
8.2.	Tabellenlijst	52
8.2.1.	Tabel 1: Pornoconsumptie (<i>Descriptives</i>)	52
8.2.2.	Tabel 2: Leeftijd – Pornoconsumptie (<i>Kruskal-Wallis & Mann-Whitney</i>).....	53
8.2.3.	Tabel 3: Relatiestatus – Pornoconsumptie (<i>Pearson's χ^2</i>)	56
8.2.4.	Tabel 4: 'Ik zou op deze video klikken' (<i>Friedman</i>)	57
8.2.5.	Tabel 5: 'Ik zou op deze video klikken' & 'Kijkt u graag naar gewelddadige pornografie?' (<i>Crosstabs</i>)	58
8.2.6.	Tabel 5: 'Een pornovideo met deze titel gaat te ver' (<i>Friedman</i>).....	60
8.2.7.	Tabel 7: 'Als ik deze titel lees, weet ik goed wat ik kan verwachten van de video' (<i>Friedman</i>).....	61
8.2.8.	Tabel 8: 'Ik zou op deze video klikken' & 'Ik kijk graag gewelddadige pornografie' (<i>Mann-Whitney</i>).....	63
8.2.9.	Tabel 9: 'Ik zou op deze video klikken' & pornoconsumptie in laatste 12 maanden (<i>Spearman</i>)	63
8.2.10.	Tabel 10: PCES & 'Kijkt u graag naar gewelddadige pornografie?' (<i>Mann-Whitney</i>).....	64
8.2.11.	Tabel 11: PCES & 'Ik zou op deze video klikken' (<i>Spearman</i>)	64
8.2.12.	Tabel 12: PCES & Pornoconsumptie (<i>Means comparison & Kruskal-Wallis</i>)	65
8.2.13.	Tabel 13: <i>Hostility Towards Women</i> & 'Kijkt u graag naar gewelddadige pornografie?' (<i>Mann-Whitney</i>).....	67
8.2.14.	Tabel 14: <i>Hostility Towards Women</i> & 'Ik zou op deze video klikken' (<i>Spearman</i>)	67
8.3.	Goedkeuring ethische commissie.....	68

Figurenlijst

Figuur 1. Operationalisatiekader.....	12
Figuur 2. Pornoconsumptie in de laatste 12 maanden	21
Figuur 3. Boxplot Leeftijd - Pornoconsumptie	22
Figuur 4. Boxplot Relatiestatus - Pornoconsumptie	23
Figuur 5. Boxplot 'Ik zou op deze video klikken'.....	24
Figuur 6. Boxplot 'Een pornovideo met deze titel gaat te ver'	26
Figuur 7. Boxplot 'Als ik deze titel lees, weet ik goed wat ik kan verwachten van de video' ..	27
Figuur 8. Boxplot 'Kijkt u graag naar gewelddadige pornografie?' - PCES-score	28
Figuur 9. Boxplot 'Kijkt u graag naar gewelddadige pornografie?' – HTW-score	29

Tabellenlijst

Tabel 1. Samenstelling van de steekproef	20
Tabel 2. Doorslaggevende factor in keuzeproces	23

Dankwoord

Ik wil graag enkele mensen bedanken die een belangrijke rol hebben gehad in het tot stand komen van deze masterproef. In de eerste plaats richt ik mij tot de promotor van deze masterproef, prof. dr. Erick Janssen. Dank u om mij de kans te geven om mijn eigen onderzoeksvoorstel uit te werken en om mij aan te sporen om *outside the box* te denken. Uw kennis over en passie voor dit vak hebben mij enorm geïnspireerd.

Ten tweede wil ik alle mensen bedanken die de tijd hebben genomen om mijn vragenlijst in te vullen. Persoonlijke vragen beantwoorden over thema's zoals pornoconsumptie is niet evident, dus ik beschouw hun inzet zeker niet als vanzelfsprekend. Ik ben daarom iedereen die meegewerkt heeft aan dit onderzoek ontzettend dankbaar. Daarnaast wil ik iedereen die mijn vragenlijst heeft verspreid specifiek bedanken voor hun interesse en enthousiasme. Zonder hun steun was dit onderzoek niet mogelijk geweest.

Daarnaast wil ik graag mijn familie en vrienden bedanken. Ik ben enorm dankbaar voor mijn mama en papa die met oog voor detail mijn thesis hebben nagelezen en die mij de kans gaven om deze opleiding te volgen. Verder wil ik Sylvan bedanken om samen met mij ontelbare uren in de bibliotheek te spenderen. Ten slotte bedank ik al mijn vrienden, medestudenten en mijn broer voor hun steun doorheen dit hele traject.

1. Inleiding

De groei van het internet heeft ervoor gezorgd dat een breed scala aan pornografisch materiaal toegankelijk is met slechts enkele muisklikken (Klaassen & Peter, 2015). Als gevolg daarvan heeft de pornoconsumptie in de samenleving een enorme stijging gekend (Buzzell, 2005; Short et al., 2012; Tan et al., 2022). Recent onderzoek wijst uit dat de overgrote meerderheid van de volwassen bevolking (meer bepaald 98,9% van de mannen en 91,9% van de vrouwen) ooit in aanraking is gekomen met pornografisch materiaal (Solano et al., 2018). Ondanks de sterke aanwezigheid van pornografie, is de literatuur over het thema relatief beperkt, en behandelt ze voornamelijk vragen over verbanden tussen consumptie en gedrag. Over de inhoud van online pornografie bestaat tot op heden minder duidelijkheid. Hoewel de resultaten uiteenlopend zijn, tonen de beperkte onderzoeken wel aan dat geweld een veelvoorkomend thema is in pornografisch materiaal (Bridges et al., 2010; Carrotte et al., 2020; Shor & Golriz, 2019). De toenemende toegankelijkheid van pornografisch materiaal op het internet resulteert in meer diverse en vaak extremere genres van video's (Tyson et al., 2013). Om de lacunes in de kennis omtrent gewelddadige pornografie aan te vullen worden in dit onderzoek de attitudes en percepties van heteroseksuele mannen ten aanzien van titels van gewelddadige pornografische video's onderzocht.

Aangezien 'geweld' en 'pornografie' op verschillende manieren gedefinieerd kunnen worden, zal eerst een overzicht gegeven worden van de literatuur binnen het thema. Het doel is in de eerste plaats om de centrale begrippen binnen dit onderzoek te definiëren, af te bakenen en te operationaliseren. Daarnaast worden resultaten uit onderzoeken over pornoconsumptie en geweld in pornografisch materiaal onderzocht. Aan de hand van die gegevens en de lacunes uit de literatuur worden de aandachtspunten en onderzoeksvragen van deze studie opgesteld.

In deze masterproef zal seksueel expliciet materiaal beschreven en geanalyseerd worden. Bijgevolg zullen bepaalde woorden of begrippen aan bod komen die ongewoon zijn in academische teksten en voor sommige lezers als storend of onprettig ervaren kunnen worden. Het presenteren van ongecensureerde begrippen is echter van belang om de *tyranny of silence* die heerst rond onderzoek naar thema's zoals pornografie en seksueel geweld tegen te gaan (Jane, 2014).

1.1. Pornografie

In de literatuur omtrent pornografie bestaat tot op heden geen consensus over de definitie van het begrip (Vera-Gray et al., 2021). Om die reden is het belangrijk om in dit onderzoek het concept eerst af te bakenen en de verschillende vormen van pornografie toe te lichten, alvorens de inhoud van pornografie verder te onderzoeken. Vervolgens wordt de literatuur met

betrekking tot pornoconsumptie en thema's binnen pornografie geanalyseerd. Op basis van de lacunes die blijken uit deze literatuurstudie wordt de specifieke focus van dit onderzoek geconcretiseerd.

1.1.1. Definities en vormen van pornografie

De term 'pornografie' verwees oorspronkelijk naar seksueel expliciete geschriften, maar de media waarmee seksueel expliciet materiaal verspreid wordt is doorheen de afgelopen decennia sterk veranderd (Rasmussen, 2016). De toegankelijkheid van het internet zorgde voor een drastische verandering in de manier waarop mensen in contact kwamen met pornografie. Op zeer korte tijd werd het internet namelijk bij uitstek het grootste medium voor de verspreiding van seksueel expliciet materiaal (Owens et al., 2012). Die groei houdt tot op heden stand. De overgrote meerderheid van de consumenten geeft aan voornamelijk (online) pornovideo's te kijken, terwijl het vroeger veeleer over afbeeldingen in magazines ging (Solano, 2018; Træen, 2006). Op basis van de huidige gegevens rond pornografie, waarvan de meerderheid online pornografische video's betreft, zal dit onderzoek focussen op die specifieke categorie van pornografisch materiaal. De afbakening die gehanteerd wordt in dit onderzoek is gebaseerd op de definitie van Peter en Valkenburg (2011) en luidt: *"professionally produced or user-generated (audio)visual material on or from the Internet that typically intends to arouse the viewer and depicts sexual activities and (aroused) genitals in unconcealed ways, usually with close-ups on oral, anal, and vaginal penetration"*.

1.1.2. Pornoconsumptie

Elke 60 seconden bezoeken wereldwijd meer dan 2.500.000 mensen een pornowebsite (Irizarry et al., 2023). De studie van Solano et al. (2018) wijst daarnaast uit dat 98,9% van de volwassen mannen en 91,9% van de vrouwen ooit al pornografisch materiaal benutte. Hoewel tussen onderzoekers consensus bestaat over de stijging van pornogebruik in de laatste 10 jaar, variëren de statistieken onderling sterk. Een oorzaak daarvoor die aangehaald wordt door Short et al. (2012) zijn de uiteenlopende definities van pornografie die gehanteerd worden in de verschillende onderzoeken. De meta-analyse uitgevoerd in die laatste studie toont aan dat onderzoeken die een bredere definitie van pornografie hanteren een hogere prevalentie van pornoconsumptie rapporteren. Een andere mogelijke oorzaak wordt aangehaald door Solano et al. (2020). In die studie wordt vastgesteld dat onderzoekers uiteenlopende maatstaven voor pornoconsumptie gebruiken. Sommige studies vragen naar consumptie in 'een typische week', terwijl andere vragen naar consumptie in de laatste maand of gedurende de hele levensloop. Die onderlinge inconsistentie is een factor die de vergelijking tussen studies belemmert.

Een variabele die in de literatuur consequent in verband gebracht wordt met pornoconsumptie is gender (Buzzell, 2005; Hald, 2006). Studies over gender en pornografie komen in grote mate tot de conclusie dat mannen vaker pornografisch materiaal kijken dan vrouwen. Het onderzoek van Herbenick en collega's (2019) wijst bijvoorbeeld uit dat 94% van de volwassen mannen ooit pornogebruik rapporteert, tegenover 87% van de vrouwen. Uit de bevindingen van Solano et al. (2018) zou zelfs 98,9% van de volwassen mannen ooit al pornografisch materiaal gebruikt hebben, terwijl het bij vrouwen over 91,9% gaat. Daarnaast zouden mannen vaker te maken krijgen met problematische pornoconsumptie (Borgogna et al., 2022; Chen, 2022; Kraus et al., 2016). Problematische pornoconsumptie (*Problematic Pornography Use*) werd in de *ICD-11*, de recente versie van de classificatie van aandoeningen van de Wereldgezondheidsorganisatie, opgenomen als een manier waarop *Compulsive Sexual Behaviour Disorder* zich in sommige individuen manifesteert (World Health Organisation, 2018). Hoewel problematische pornoconsumptie in andere classificaties zoals de *DSM-5* niet gepathologiseerd wordt, is het een problematiek die een grote impact kan hebben op het dagelijks leven van een persoon (American Psychiatric Association, 2013). In de studie van Bőthe en collega's (2024) wordt de hypothese dat mannen vaker problematische pornoconsumptie rapporteren bevestigd. Het is echter mogelijk dat genderverschillen op vlak van pornoconsumptie in de werkelijkheid minder groot zijn dan de literatuur doet uitschijnen. Bőthe et al. (2024) gebruikten namelijk een steekproef bestaande uit 82.243 participanten uit meer dan 40 landen. Religieuze en culturele overwegingen kunnen dus een rol hebben gespeeld in de mogelijke sociaal-wenselijkheid van de antwoorden. Volgens bepaalde religieuze tradities telt pornoconsumptie van zowel een vrouwelijke als een mannelijke partner bijvoorbeeld als ontrouw. In andere gevallen wordt pornoconsumptie gezien als een recht van de man, die nood heeft aan ontspanning of seksuele bevrediging, terwijl de vrouw zich dient te distantieëren van seksueel expliciet materiaal (Ashton et al., 2020). Hoewel in verschillende westerse landen een liberalisering van de seksualiteit heeft plaatsgevonden, blijft het belangrijk om rekening te houden met een mogelijke *genderbias* en een eventuele onderrapportage van pornoconsumptie bij vrouwen door de druk om sociaal-wenselijke antwoorden te geven (Bőthe et al., 2024; Hen et al., 2020; Lykke & Cohen, 2015).

Een andere variabele die vaak belicht wordt in de literatuur over pornografie is de leeftijd van consumenten. De meeste studies die dat topic behandelen beperken zich echter tot de leeftijd bij het eerste pornogebruik. Verschillende onderzoeken wijzen uit dat de meerderheid van de adolescenten reeds in aanraking kwam met pornografie. Een grootschalige studie uit 2020 toont bijvoorbeeld aan dat de gemiddelde leeftijd waarop individuen voor het eerst pornografisch materiaal gebruiken 12 jaar is (Bőthe et al., 2020). Andere studies geven eveneens aan dat de meeste mensen, en voornamelijk mannen, op jonge leeftijd

pornografisch materiaal te zien krijgen (Hald et al., 2013; Herbenick et al., 2020; Lim et al., 2017). Bij het bekijken van de leeftijdsvariabele is het echter van belang om een onderscheid te maken tussen opzettelijk en onopzettelijk in aanraking komen met pornografisch materiaal. Kinderen komen namelijk vaak in aanraking met pornografie zonder dat ze die bedoeling hebben of het willen (Ševčíková et al., 2014; Tan et al., 2022). Een opvallende limitatie in de literatuur is het gebrek aan variatie in leeftijd van de respondenten. Onderzoekers beperken de steekproef namelijk vaak tot adolescenten of studenten (Pouralijan et al., 2024). Solano et al. (2018) voerden voor het eerst een grootschalig onderzoek naar pornoconsumptie en leeftijd door gebruik te maken van een brede leeftijdsrange (18 tot 73 jaar). Daaruit bleek leeftijd een significante voorspeller te zijn voor het aantal minuten pornoconsumptie per week. Twintigers gaven namelijk de meeste pornoconsumptie aan, met daaropvolgend dertigers. Elke oudere leeftijdsgroep rapporteerde telkens minder pornoconsumptie. Andere studies bevestigen dat jongere leeftijd gecorreleerd is aan meer pornoconsumptie en zelfs aan problematisch pornografiegebruik (Pouralijan et al., 2024; Zarei et al., 2025). Uit de literatuur kan geconcludeerd worden dat hoewel verschillende demografische variabelen reeds in verband werden gebracht met pornoconsumptie, de invloed van factoren zoals leeftijd grotendeels onbekend is. Toekomstige studies dienen de lacunes in de literatuur aan te vullen om zo een relevante bijdrage te leveren aan de kennis over pornoconsumptie.

Het is tot op heden onduidelijk of relatiestatus een voorspellende factor is voor de mate waarin personen pornografie gebruiken. Hoewel verschillende onderzoekers vaststellen dat alleenstaande personen vaker pornografisch materiaal consumeren dan personen in een relatie, argumenteren anderen dat relatiestatus niet in verband gebracht kan worden met pornoconsumptie, of zelfs dat personen in een relatie meer pornografie kijken dan singles (Albright, 2008; Brown et al., 2017; Buzzell, 2005). Verder onderzoek is dus nodig om de rol van deze variabele bij pornoconsumptie te begrijpen. Om die reden zal de relatiestatus van participanten in het huidige onderzoek bevraagd worden.

1.2. Geweld in pornografie

Hoewel pornografie een veelbesproken onderwerp is, bestaat er relatief weinig literatuur over de exacte inhoud van het materiaal. Specifiek rond de aanwezigheid van geweld in pornografie heerst onenigheid tussen onderzoekers: ze zijn het erover eens dat geweld sterk vertegenwoordigd is in pornografische video's, maar over hoe die geweldpleging exact gepresenteerd wordt en hoe consumenten daarover nadenken bestaat geen duidelijkheid. In dit onderdeel worden de prevalentie en vormen van geweld in pornografie geanalyseerd aan de hand van literatuur, om vervolgens de exacte lacunes binnen het thema nauwkeurig te kunnen bepalen.

1.2.1. Vormen van geweld in pornografie

Online pornowebsites maakten de laatste jaren een enorme populariteitstoename mee. Door die stijgende vraag blijft het aanbod ook voortdurend uitbreiden (Tyson et al., 2013). Russell (1993) onderscheid drie vormen van pornografisch materiaal vanuit een feministische benadering: erotica, niet-gewelddadige pornografie en gewelddadige pornografie. Erotica wordt gekenmerkt door de niet-gewelddadige en niet-seksistische aard van het materiaal, waarbij de focus ligt op handelingen die voor alle betrokkenen prettig en gewenst zijn. Niet-gewelddadige pornografie wordt door Russell beschreven als “*sexist and dehumanizing*”, waarbij er dus geen sprake is van geweld, maar in sommige gevallen wel van machtsverhoudingen, vernederingen en andere praktijken die als dehumaniserend gezien kunnen worden en waarin de man voornamelijk macht heeft over de vrouw. De derde categorie, gewelddadige pornografie, bevat volgens Russell variërende gradaties van geweld zoals slaan of *spanking*, *choking* en *hair pulling*. Een verdere onderverdeling van geweld in pornografie ontbreekt echter in de definitie van de auteur. Vera-Gray et al. (2021) trachtten wel een onderscheid te maken tussen verschillende categorieën van geweld door een analyse van titels van video's op populaire pornowebsites uit te voeren. De resultaten werden opgedeeld in vier categorieën: seksuele activiteit tussen familieleden, fysieke agressie en aanranding, beelden van seksueel misbruik (voyeurisme), en dwang en exploitatie. Hoewel die brede definitie van geweld het mogelijk maakt om de inhoud van een groot aantal pornografische video's in beeld te brengen, gaven de onderzoekers zelf aan dat het gebrek aan standaardisering omtrent de betekenis en vormen van (seksueel) geweld een limitatie van hun onderzoek is. De afbakening in de studie van Vera-Gray et al. (2021) is gebaseerd op de criteria voor seksueel geweld in het Verenigd Koninkrijk: gebrek aan toestemming, aanwezigheid van dwang en strafrechtelijke overtreding. Op die manier blijft hun definitie niet beperkt tot fysieke agressie. Uit de literatuur kan geconcludeerd worden dat consensus over de afbakening van (seksueel) geweld die gehanteerd dient te worden in het kader van onderzoek naar pornografie ontbreekt. Onderzoekers moeten in de toekomst streven naar standaardisering, om op die manier de inhoud van pornografie valide te kunnen analyseren.

1.2.2. Prevalentie en populariteit van geweld in pornografie

Het gebrek aan standaardisering binnen het onderzoek naar geweld in pornografie maakt het onderzoeken van de prevalentie van het fenomeen complex. Het gebruiken van verschillende definities resulteert in extreem uiteenlopende bevindingen. Volgens de meta-analyse van Vera-Gray et al. (2021) zou de prevalentie van geweld in online pornografische video's tussen 12 en 35% liggen, maar resultaten van andere studies lopen van 2% op tot zelfs 90% (Bridges et al., 2010; McKee, 2005). Door de sterk uiteenlopende definities en bevindingen is het voor onderzoekers tot op heden onduidelijk in welke mate en onder welke vormen geweld in de

werkelijkheid aanwezig is in pornografisch materiaal, en specifiek in online pornografie. Naast de uiteenlopende definities van geweld zorgt het gebrek aan standaardisering ook bij onderzoek naar andere thema's binnen pornografie voor problematische situaties. Klaassen en Peter (2015) halen bijvoorbeeld gelijkaardige problemen aan met betrekking tot onderzoek naar de prevalentie van genderongelijkheid in pornografische video's:

The lack of knowledge about pornographic Internet videos is also troublesome in the context of recurring contrasting claims made in academic and public discussions about whether pornographic videos depict gender inequality. [...] Although debates about pornography often seem to assume implicitly that pornography is a homogenous mass of sexually explicit content, researchers have increasingly pointed out that it is diverse and encompasses different genres.

Uit het onderzoek van Shor en Seida (2019), waarbij de inhoud van pornografische video's geanalyseerd werd, bleek dat agressie aanwezig was in ongeveer 40% van het materiaal. In 12% van de video's was de agressie niet-consensueel, en in 10% van de beelden verwees de titel naar de agressie. Gorman et al. (2010) onderzochten 45 video's, waarvan 6 gewelddadige handelingen bevatten. Die resultaten (prevalentie van geweld in ongeveer 13% van de video's) verschillen in grote mate van die van Shor en Seida (2019). Het feit dat Gorman en collega's (2010) slechts 45 video's analyseerden is echter een limitatie waarmee rekening gehouden moet worden bij de vergelijking van de resultaten. Daarnaast spelen verschillen in definities wellicht ook hier een rol in de verschillen in onderzoeksresultaten. In een derde studie, waarbij 172 pornografische video's onderzocht werden, bevatte 43% van de video's fysieke agressie. Wanneer het criterium 'gebrek aan consent' werd toegevoegd, daalde het percentage tot 15% (Shor & Golriz, 2019).

Het is echter belangrijk om te benadrukken dat de hoge prevalentie van geweld in pornografische video's niet noodzakelijk betekent dat de voorkeur van de gemiddelde consument ook uitgaat naar gewelddadige pornografie. In tegendeel, uit de analyse van Shor en Seida (2019) blijkt dat video's die geweld bevatten minder vaak bekeken werden en ook negatiever beoordeeld werden door consumenten. Daarbij stellen Kohut et al. (2024) vast dat slechts een kleine minderheid van de populatie graag kijkt naar pornografische video's waar thema's van non-consent in aan bod komen. Andere studies suggereren echter dat hoe vaker iemand pornografische video's bekijkt, hoe meer die persoon de nood voelt om meer actie en extremere situaties te zien (Paul, 2010). Over de attitudes van consumenten ten aanzien van gewelddadige pornografie bestaat tot op heden dus geen duidelijkheid. Het huidige onderzoek tracht tegemoet te komen aan die lacune in de literatuur.

Gezien de methodologische beperkingen als gevolg van de verschillende definities die gehanteerd worden is het van belang om de besproken resultaten te nuanceren. De belangrijkste conclusie die getrokken moet worden uit de uiteenlopende resultaten is het belang van standaardisering en consensus over definities in toekomstig onderzoek (Klaassen & Peter, 2015; Vera-Gray et al., 2021). Een resultaat waarover in de literatuur echter wel consensus bestaat is het feit dat geweld in pornografie meestal gepleegd wordt door een man, tegen een vrouw (Bridges et al., 2010; Gorman et al., 2010; Shor & Seida, 2019; Russel, 1993).

1.2.3. Geweld in pornografie en *real-life* geweld

Het debat over de mogelijke effecten van geweld in pornografie op consumenten en op de bredere samenleving loopt al decennialang. Studies naar het onderwerp trachten vaak een causaal verband te vinden tussen gewelddadige pornoconsumptie en (gewelddadig) gedrag, maar die verbanden zijn complex en vergen grondige analyse. Volgens de meta-analyse van Wright et al. (2016) waarbij 21 studies geïnccludeerd werden, zou pornoconsumptie significant geassocieerd zijn met een hogere kans op het plegen van seksueel geweld, en deze resultaten zouden gelden zowel voor consumptie van gewelddadige als van niet-gewelddadige pornografie. In een ander onderzoek werd de relatie tussen de toegankelijkheid van pornografisch materiaal en de incidentie van seksuele delicten geanalyseerd naar aanleiding van de liberalisering van Deense wetten omtrent pornografie. Daaruit bleek, in tegenstelling tot de meta-analyse van Wright en collega's (2016), dat de toegankelijkheid van pornografisch materiaal niet voor een stijging maar eerder voor een significante daling in seksuele delicten zorgde. In het Deense onderzoek werd echter geen onderscheid gemaakt tussen gewelddadige en niet-gewelddadige pornografie, waardoor daarover geen beweringen geformuleerd kunnen worden (Burnay et al., 2022; Kutchinsky, 1973). Het gebrek aan een gestandaardiseerde methode om pornoconsumptie en voorkeuren binnen pornografie te bevragen is een obstakel bij het vergelijken van studies over de mogelijke effecten van pornoconsumptie op echte geweldpleging. De ontwikkeling van gestandaardiseerde methoden dient daarom een prioritair aandachtspunt te zijn voor onderzoekers binnen het veld.

Over het effect van geweld in pornografie heerst niet alleen onenigheid tussen onderzoekers, want ook sociale en politieke groepen nemen vaak ook uiteenlopende standpunten in over het onderwerp. Feministe en anti-pornografie activiste Andrea Dworkin (1985) argumenteert bijvoorbeeld dat pornografie objectivering van vrouwen is, hetgeen ook zorgt voor geweld tegen die groep. Door vrouwen te objectiveren en dehumaniseren wordt geweld tegen hen gerechtvaardigd, stelt Dworkin in een van haar essays: "*Objectification is an injury right at the heart of discrimination: those who can be used as if they are not fully human are no longer fully human in social terms; their humanity is hurt by being diminished.*". Volgens haar standpunt zijn de effecten van pornografie, zowel met als zonder geweld, een gevaar voor vrouwen en

bij uitbreiding voor de hele samenleving. Auteurs van andere feministische stromingen zijn het echter niet altijd eens met de radicaal feministische perspectieven op pornografie. Liberaal feministische schrijvers zijn bijvoorbeeld eerder van mening dat pornografie een onderdeel is van de seksuele vrijheid van de vrouw, en dus als vorm van *empowerment* gezien moet worden (Gwynne, 2013). Daarnaast zijn bepaalde religieuze, conservatieve groepen van mening dat pornografie de moraliteit van het volk beschadigt, hetgeen tot op heden tot anti-pornografie-campagnes leidt (Perry, 2022). Uit deze uiteenlopende perspectieven op pornografie kan geconcludeerd worden dat andere belangen een rol spelen voor verschillende groepen, waardoor bijvoorbeeld binnen anti-pornografische visies nog grote variaties bestaan tussen de meningen van radicaal feministische en conservatief-religieuze groepen.

Naast concrete situaties van (seksueel) geweld wordt pornoconsumptie ook vaak geassocieerd met het uiten van seksistische standpunten en hostiele attitudes ten aanzien van vrouwen. Uit de resultaten van een grootschalige studie bij Deense jongvolwassenen bleek namelijk dat meer blootstelling aan pornografie geassocieerd was met een significant lagere perceptie van gelijkwaardigheid tussen mannen en vrouwen en hogere hostiliteit ten aanzien van vrouwen. Die resultaten komen overeen met de hypothese van de *Sexual Script Theory*, die suggereert dat seksuele attitudes en gedragingen gevormd worden door seksuele scripts die fungeren als een soort blauwdruk voor gedrag. Die scripts ontstaan door sociale interacties en ervaringen, en zouden dus ook beïnvloed kunnen worden door blootstelling aan (gewelddadige) pornografie (Hald et al., 2013; Simon & Gagnon, 1986). Gewelddadige pornoconsumptie zou op die manier kunnen leiden tot het normaliseren van geweld in seksuele situaties. Kohut en collega's (2016) vonden echter resultaten die het tegendeel bevestigden: volgens hun onderzoek zouden consumenten van pornografie meer egalitaire attitudes ten aanzien van vrouwen rapporteren dan mensen die geen pornografie consumeren. Pornoconsumptie zou volgens hen geassocieerd zijn met positievere visies op vrouwen in machtsposities, vrouwen die een carrière uitbouwen buitenshuis en abortus. Door het gebrek aan standaardisering van de bevraging van positieve of negatieve attitudes ten aanzien van vrouwen is het echter complex om verschillende studies onderling te vergelijken. Daarnaast werden in het onderzoek van Kohut et al. (2016) alleen positieve attitudes ten aanzien van vrouwen bevraagd. Het is dus onduidelijk welke attitudes de participanten vertoonden ten aanzien van bijvoorbeeld geweld tegen vrouwen of de *Hostility Towards Women Scale* (Gildner et al., 2018).

Deze literatuurstudie legt enkele lacunes en aanbevelingen voor toekomstig onderzoek bloot. Een eerste belangrijke conclusie die getrokken kan worden uit de eerdere studies is het belang van standaardisering in onderzoek naar pornografie en geweld. Beide begrippen kennen een breed scala aan definities, hetgeen onderlinge vergelijking van studies rond deze onderwerpen

zo goed als onmogelijk maakt (Klaassen & Peter, 2015; Vera-Gray et al., 2021). Ten tweede bevragen de meeste onderzoekers pornoconsumptie als een eendimensionaal fenomeen, terwijl pornografische inhoud zich op meerdere spectra (bijvoorbeeld gewelddadig versus niet-gewelddadig, vernederend versus niet-vernederend of expliciet versus niet-expliciet) bevindt die als afzonderlijke aspecten dienen te worden bevraagd (Ballester-Arnal et al., 2023). Ten derde dienen onderzoekers de doelgroep die doorgaans bevraagd wordt, namelijk adolescenten en twintigers, uit te breiden om zo een representatiever beeld van de samenleving te creëren. Daarnaast moeten onderzoekers voorzichtig omspringen met het maken van causale claims met betrekking tot onder andere pornoconsumptie en gedrag (Kutchinsky, 1973; Rasmussen, 2016). In veel onderzoeken kunnen correlaties vastgesteld worden, maar causaliteit wordt daardoor vaak te snel verondersteld. Ten slotte is het van belang om oog te hebben voor het feit dat pornografie een voortdurend evoluerend fenomeen is. Onderzoekers dienen hun strategieën bij te werken naargelang de veranderingen in het pornografische landschap door onder andere verdere digitale ontwikkelingen. Deze aandachtspunten worden verder geanalyseerd in de probleemstelling, om op basis daarvan de onderzoeksvragen te kunnen formuleren.

2. Probleemstelling en onderzoeksvragen

De literatuurstudie toont aan dat het aantal onderzoeken over attitudes ten aanzien van gewelddadige pornografie tot op heden relatief beperkt is. Daarnaast is het onderling vergelijken van de bestaande studies zo goed als onmogelijk door het gebrek aan standaardisering van de vraagstelling (Bridges et al., 2010; Klaassen & Peter, 2015; McKee, 2005; Vera-Gray et al., 2021). Om de leemtes in de literatuur omtrent pornoconsumptie en geweld in pornografie te adresseren werd een kwantitatief onderzoek gevoerd op basis van een online vragenlijst die werd afgenomen bij Nederlandstalige heteroseksuele mannen tussen 18 en 60 jaar. In de vragenlijst werden de percepties en attitudes bevraagd ten aanzien van titels van pornografische video's die verschillende niveaus van geweld suggereren. De huidige studie draagt op die manier niet enkel bij aan de academische kennis over pornografie maar kan ook dienen als basis voor verder maatschappelijk debat om een positieve impact teweeg te brengen.

De wetenschappelijke relevantie van dit onderzoek ligt in het aanvullen van de hiaten in de kennis over pornografie. Meer bepaald focust het onderzoek op de manier waarop pornografische video's aan consumenten gepresenteerd worden, namelijk door middel van titels. Hoewel enkele onderzoekers reeds analyses van titels hebben uitgevoerd, ontbreekt steeds de link met de consumenten (Vera-Gray et al., 2021). In het huidige onderzoek werd daarom specifiek gekeken naar het effect van geweld in titels op de consumenten. Daarnaast biedt onderzoek op basis van concrete titels van pornografische video's de mogelijkheid om de validiteit van de items waarmee pornoconsumptie doorgaans bevraagd wordt te analyseren. Ten slotte wordt met dit onderzoek getracht om antwoorden te vinden op vragen omtrent gewelddadige pornografie en eventuele correlaties met attitudes ten aanzien van vrouwen.

De relevantie van het huidige onderzoek in het maatschappelijke debat omtrent pornografie is een andere belangrijke drijfveer. Politieke en sociale groepen nemen vaak extreme standpunten in bij de discussie over de positieve of negatieve effecten van pornografie (Dworkin, 1985; Gwynne, 2013; Perry, 2022). In zulke situaties is het van belang om met een objectieve, empirisch onderbouwde blik naar de problematiek te kijken. Door te achterhalen in welke mate geweld in de titels van pornografische video's mannen beïnvloedt, en hoe gewelddadige pornoconsumptie een impact heeft op attitudes ten aanzien van vrouwen en geweldpleging, kunnen in de toekomst beleidsaanbevelingen of richtlijnen voor de verspreiding van pornografisch materiaal worden geformuleerd die gebaseerd zijn op de wetenschappelijk onderbouwde gevaren (Wright et al., 2016; Kutchinsky, 1973).

Op basis van de literatuurstudie en de analyse van het probleem werd het onderzoek concreet afgebakend. Het huidige onderzoek tracht te achterhalen in welke mate geweld in titels van pornografische video's het keuzeproces van mannen beïnvloedt. Daarbij wordt specifiek aandacht gegeven aan verschillende graden van geweld en het expliciet gebrek aan toestemming in de titels. Om die vooropgestelde doelstellingen te bereiken, werden volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

1. In welke mate beïnvloedt geweld in titels van pornografische video's het keuzeproces van heteroseksuele mannen?
 - 1.1. In welke mate maken heteroseksuele mannen een onderscheid tussen lichte en zware vormen van geweld in titels van pornografische video's?
 - 1.2. In welke mate maken heteroseksuele mannen een onderscheid tussen geweld met en zonder expliciet gebrek aan toestemming in titels van pornografische video's?
2. Welke variabelen hangen samen met een voorkeur voor gewelddadige pornografie?
 - 2.1. Op welke manier is hostiliteit ten aanzien van vrouwen geassocieerd met een voorkeur voor gewelddadige pornografie?
 - 2.2. Op welke manier is het ervaren van positieve of negatieve effecten van pornoconsumptie geassocieerd met een voorkeur voor gewelddadige pornografie?

3. Onderzoeksopzet

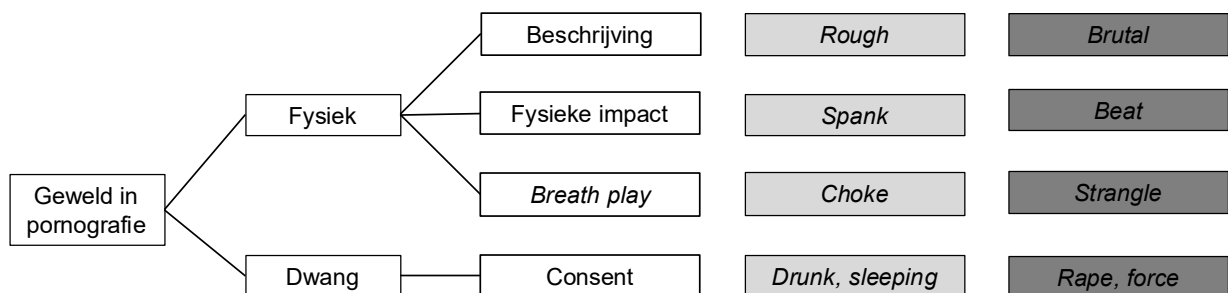
Om antwoorden te formuleren op de vooropgestelde onderzoeksvragen werd een kwantitatieve onderzoeksmethode op basis van een online vragenlijst toegepast. Aangezien de onderzoeksvragen focussen op de percepties en attitudes van heteroseksuele mannen, vormen zij de doelgroep. In dit onderdeel worden de belangrijkste concepten van het onderzoek geoperationaliseerd. Daarna worden de specifieke criteria waaraan participanten dienden te voldoen toegelicht, en de rekruteringsstrategieën en ethische overwegingen gemotiveerd. Ten slotte volgt een toelichting over de opbouw van de vragenlijst en de keuzes inzake data-analyse.

3.1. Operationalisatie van de concepten

De conclusies uit de literatuurstudie bieden de basis voor de afbakening van het onderzoek. De voornaamste concepten die aan bod komen in het onderzoek worden in Figuur 1 voorgesteld in een operationalisatiekader. Het operationalisatiekader focust specifiek op de verschillende vormen van geweld in pornografie, gebaseerd op de analyse van Vera-Gray et al. (2021). De twee grijze kolommen tonen telkens een voorbeeld van een lichte (lichtgrijs) en zwaardere (donkergrijs) vorm van geweld zoals die aan bod komen in titels die verschijnen op populaire pornografie websites.

Figuur 1

Operationalisatiekader



In dit onderzoek wordt een onderscheid gemaakt tussen fysieke agressie en dwang in pornografie. Het is daarbij belangrijk om rekening te houden met het feit dat fysieke agressie en dwang geen twee compleet losstaande fenomenen zijn. Verkrachting, een onderdeel van de categorie 'dwang' in dit onderzoek, is immers ook een vorm van fysiek seksueel geweld (Miller et al., 2018). Daarnaast valt er ook een onderscheid te maken tussen fysieke agressie met toestemming (bijvoorbeeld iemand die in een pornografische video toestemming geeft om *gespankt* te worden) en fysiek geweld waar geen uitdrukkelijke toestemming voor gegeven werd of waarbij de persoon expliciet weigerde. Toch werd ervoor gekozen om dwang, en dus het expliciet gebrek aan toestemming, als een aparte categorie op te nemen in de studie. Met

het oog op het beantwoorden van onderzoeksvraag 1.2 is het namelijk van belang om bepaalde vragen specifiek te richten op begrippen die een gebrek aan toestemming aantonen. De begrippen die vermeld worden in de grijze kolommen van het operationalisatiekader (Figuur 1) worden geselecteerd op basis van twee criteria. De eerste selectie gebeurde op basis van de resultaten van de studie van Vera-Gray en collega's (2021). Zij onderzochten de prevalentie van woorden die naar geweld verwijzen in titels van 131.738 pornografische video's op drie populaire pornowebsites. De begrippen die in het huidige onderzoek gebruikt werden zijn gebaseerd op de woorden die veelvoorkomend waren volgens Vera-Gray et al. (2021). Vervolgens werd gekeken naar de mate waarin die veelvoorkomende begrippen onder te brengen waren in de categorieën die gehanteerd worden in het huidig onderzoek, namelijk 1) beschrijving van geweld (adjectieven zoals 'brutaal' en 'gewelddadig') 2) fysieke impact (slaan, stampen...) 3) *breath play* (verstikken, wurgen...) 4) uitdrukkelijk gebrek aan consent of toestemming (verkrachting of aanranding). Begrippen die volgens de analyse van Vera-Gray et al. (2021) populair zijn in titels, maar niet duidelijk onder te brengen zijn in een van die vier categorieën (bijvoorbeeld *pound*, *punish* en *tied*), werden niet opgenomen in de studie, enerzijds om de methodologische haalbaarheid, anderzijds om de overzichtelijkheid voor zowel lezer als onderzoeker te bewaren.

De onderverdeling tussen lichte en zwaardere vormen van geweld in pornografie werd gemaakt op basis van verschillende studies die attitudes ten aanzien van de verschillende begrippen onderzochten. Uit het onderzoek van Herbenick en collega's (2023) over *sexual choking* en strangulatie blijkt bijvoorbeeld dat mensen *choking* als begrip altijd binnen een seksuele context plaatsen die daarnaast vaak consensueel is, terwijl *strangling* ook een handeling is die in contexten zonder toestemming en met slechte intenties en gevolgen kan plaatsvinden. In een kwalitatief onderzoek van Herbenick et al. (2022) gaf een geïnterviewde participant eveneens aan dat ze een duidelijk onderscheid maakt tussen *choking* en *strangling*, waarbij ze *choking* als aangener en veiliger omschreef in een seksuele context. Op basis daarvan wordt *choking* in het huidige onderzoek als een lichte vorm van geweld gezien, met strangulatie of *strangling* als zwaarder equivalent binnen de categorie '*breath play*'. Een gelijkaardige opdeling wordt gebruikt voor de categorie 'fysieke impact'. *Spanking* is een handeling die in eerdere onderzoeken consequent onder de noemer van *rough sex* geplaatst wordt, waarbij meestal sprake is van wederzijdse toestemming (Herbenick et al., 2021). *Punching* of *beating* daarentegen wordt slechts door een minderheid gezien als een normale activiteit binnen *rough sex*. Volgens Burch en Salmon (2019) zien mensen *punching* en *beating* als een handeling die agressiever is dan wat tot de klassieke definitie van *rough sex* behoort, en waarbij vaak ook geen sprake is van wederzijdse toestemming. Daarom wordt in dit onderzoek *spanking* als lichte vorm en *beating* als zwaardere vorm van geweld met fysieke

impact opgenomen. Voor de beschrijvende categorie werd gevoelsmatig gebruik gemaakt van de definities van *Oxford English Dictionary*. *Rough* en *brutal* zijn begrippen die volgens de analyse van Vera-Gray et al. (2021) veelvoorkomend zijn in titels van pornografische video's. *Oxford English Dictionary's* definities voor *rough* en *brutal* luiden respectievelijk "*without special care or accuracy, harshly or violently*" en "*inhuman, coarsely cruel, savage, fierce*". De woorden hebben dus een gelijkaardige betekenis, maar het woord *brutal* benadrukt de onmenselijkheid en de extreme gewelddadigheid van de handeling. Om die reden wordt *rough* in dit onderzoek als een beschrijving van een lichte vorm van geweld gebruikt, en *brutal* als het zwaardere alternatief. Ten slotte werden vier begrippen geselecteerd die te maken hebben met een expliciet gebrek aan toestemming, namelijk *drunk*, *sleeping*, *rape* en *force*. Deze vier begrippen wijzen allemaal op een gebrek aan toestemming, en in een context van penetratie op verkrachting volgens het hervormd Belgisch seksueel strafrecht (Wet van 21 maart 2022 houdende wijzigingen aan het Strafwetboek met betrekking tot het seksueel strafrecht). *Rape* en *force* zijn begrippen die in een seksuele context automatisch gelinkt worden aan verkrachting. Daarom werden zij in dit onderzoek opgenomen als begrippen in de zware categorie van gebrek aan toestemming. Hoewel een persoon die dronken is of slaapt volgens de definitie van het Belgisch strafrecht geen geldige toestemming kan geven voor seks, zijn de meningen in de samenleving daarover verdeeld. Onwaarheden over verkrachtingen, zogenaamde *rape myths*, zijn tot op heden sterk aanwezig in de maatschappij. Een veelvoorkomend voorbeeld is dat een deel van de populatie denkt dat een verkrachting minder erg of traumatiserend is als het slachtoffer dronken was, en dat het slachtoffer waarschijnlijk niet duidelijk genoeg 'nee' had gezegd (Edwards et al., 2011). Een gelijkaardige situatie doet zich voor wanneer iemand een slachtoffer verkracht in hun slaap. De mythe heerst dat mensen altijd wakker worden wanneer iemand seksuele handelingen bij hun uitvoert, maar onderzoek heeft uitgewezen dat het wel degelijk mogelijk is om niet wakker te worden tijdens een verkrachting (Troschütz & Püschel, 2015). Zowel *drunk* als *sleeping* worden opgenomen als begrippen binnen de categorie betreffende gebrek aan consent. Ze worden in de lichte categorie geplaatst, maar het is belangrijk om te benadrukken dat het in dit geval niet gaat over lichtere vormen van geweld. Iemand dronken of slapend verkrachten is een verkrachting en mag niet geminimaliseerd worden (Wet van 21 maart 2022 houdende wijzigingen aan het Strafwetboek met betrekking tot het seksueel strafrecht). Ze worden enkel in de lichte categorie geplaatst omdat de begrippen niet door iedereen geaccepteerd worden als situaties van verkrachting, en door participanten dus mogelijk anders beoordeeld worden dan woorden zoals *rape* en *force* (Edwards et al., 2011; Troschütz & Püschel, 2015).

3.2. Dataverzameling

In dit onderzoek werd een antwoord op de onderzoeksvragen gezocht door middel van een kwantitatief onderzoek bij Nederlandstalige heteroseksuele mannen tussen 18 en 60 jaar. Aan de hand van een online vragenlijst werd nagegaan in welke mate geweld in titels van pornografische video's mannen beïnvloedt. Door gebruik te maken van een kwantitatieve methode is het mogelijk om de resultaten te extrapoleren en zo een algemeen beeld te krijgen van de situatie in de bredere populatie (Bijleveld & Van der Geest, 2015).

3.3. Onderzoekspopulatie en steekproef

De populatie die in deze studie onderzocht werd bestaat uit heteroseksuele mannen. Die afbakening vloeit voort uit de literatuur waaruit blijkt dat seksuele agressie voornamelijk gepleegd wordt door een man, tegen een vrouw (Böthe et al., 2024; Chen, 2022; Herbenick et al., 2019). Daarnaast concludeerden verschillende onderzoekers dat mannen gemiddeld meer pornografie consumeren dan vrouwen (Bridges et al., 2010; Gorman et al., 2010; Shor & Seida, 2019; Russel, 1993). Een onderzoek naar de attitudes van vrouwen, non-binaire personen en niet-heteroseksuele mannen ten aanzien van geweld in pornografie zou echter ook een grote meerwaarde bieden in de wetenschappelijke literatuur.

Een tweede inclusie criterium was een leeftijd tussen 18 en 60 jaar. Uit de literatuurstudie blijkt dat studies zich vaak beperken tot adolescenten of studenten (Böthe et al., 2020; Hald, 2005; Herbenick et al., 2020; Lim et al., 2017). Het gebruiken van een bredere leeftijdsrange, zoals 18 tot 60 jaar, maakt het mogelijk om trends inzake pornoconsumptie te onderzoeken naarmate de participanten ouder worden, en inzichten te krijgen in de visie op pornografie doorheen verschillende levensfasen (Solano et al., 2018). De diverse leeftijdsgroep biedt op die manier een oplossing voor de lacunes in de literatuur.

De participanten werden bevraagd met een online Nederlandstalige vragenlijst, afgenomen via hun GSM, computer of tablet. Gezien de taalbeperking dienen participanten de Nederlandse taal te beheersen. Hoewel er dus geen concrete criteria omtrent etniciteit of woonplaats gehanteerd worden, wordt een deel van de onderzoekspopulatie uitgesloten door de taal van de vragenlijst. Deze limitatie dient een aandachtspunt te zijn in toekomstig onderzoek, zodat mogelijke discrepanties tussen Nederlandstalige en niet-Nederlandstalige mannen kunnen worden onderzocht.

De steekproef wordt berekend aan de hand van een poweranalyse en de bevolkingscijfers. Volgens de officiële cijfers waren er op 1 januari 2023 1.843.671 mannen in de leeftijdscategorie 18 tot 60 jaar in Vlaanderen (STATBEL, z.d.). Naar schatting 90% van de bevolking identificeert zich als heteroseksueel (Rahman et al., 2020). De doelgroep wordt

bijgevolg geschat op 1.659.303 mannen. Aan de hand van die gegevens wordt een poweranalyse uitgevoerd met een foutenmarge van 5% een *confidence level* van 95%. Daaruit wordt geconcludeerd dat voor dit onderzoek minstens 385 participanten nodig waren. De concrete doelstelling was om minstens 400 participanten te betrekken bij de studie. De uiteindelijke steekproef bestaat uit 430 participanten.

Om in de korte tijdspanne van een masterproef zo veel mogelijk participanten te bereiken, werd in dit onderzoek gebruik gemaakt van een *convenience*-steekproef. Die steekproefmethode houdt in dat participanten die makkelijk bereikbaar zijn geselecteerd worden. Die methode brengt vanzelfsprekend enkele beperkingen met zich mee (Bijleveld & Van der Geest, 2015). Ten eerste biedt een *convenience*-methode geen zekerheid over de representativiteit van de steekproef. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat hoewel de leeftijdsafbakening breed is (18 tot 60 jaar), er toch voornamelijk mannen van een specifieke leeftijd deelnemen aan de studie. Dat probleem werd echter beperkt door de rekrutering aan te passen zodat verschillende leeftijden bereikt werden. Ten tweede is het bekend dat een deel van de populatie vermijdt deel te nemen aan onderzoek rond seksuele thema's. Wat daarvan juist de oorzaak is, en welke demografische variabelen erbij een rol spelen, is echter niet duidelijk (Dunne, 1998). Ook die beperking kan een invloed hebben op de representativiteit van deze steekproef.

Voor de rekrutering van de participanten werden verschillende strategieën toegepast. Ten eerste werden de *social media* kanalen (*Instagram*, *X (Twitter)*, *Facebook* en *LinkedIn*) en directe contacten van de onderzoeker ingezet om de flyer van het onderzoek te verspreiden. Ten tweede werd de vragenlijst verspreid via *Facebook*-groepen van verschillende opleidingen van KU Leuven, Universiteit Gent, VUB, Universiteit Antwerpen en UCLL en *Facebook*-groepen van verschillende steden en gemeenten in Vlaanderen, mits toestemming van de beheerders. Ten slotte werd de flyer afgedrukt om uit te delen tijdens voetbalmatches van OHL te Leuven, en op te hangen als poster op campussen van de KU Leuven.

3.4. Constructie van de vragenlijst

De vragenlijst werd opgesteld in *Limesurvey* en bestaat uit vijf onderdelen. Voor de start van de vragenlijst kregen alle participanten een pagina met uitleg over de geïnformeerde toestemming te zien. In het eerste onderdeel werden enkele demografische variabelen bevraagd, namelijk leeftijd, gender, seksuele geaardheid, relatiestatus en het aantal sekspartners in de laatste 12 maanden (zie Bijlage 1). De vragen in verband met genderidentiteit werden gebaseerd op de onderzoeksnota van het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen (2015). Bij de vraag naar gender kreeg de participant automatisch het eindscherm te zien indien een ander antwoord dan 'man' aangeduid werd. Hetzelfde

gebeurde wanneer een participant een ander antwoord dan 'heteroseksueel' aanduidde bij de vraag over seksuele geaardheid. De vraag over het aantal sekspartners van de participant in de laatste 12 maanden werd overgenomen uit de *revised Sociosexual Orientation Inventory* (Penke & Asendorpf, 2008).

Vervolgens werd de verkorte versie van de *Pornography Consumption Effects Scale* (PCES) (Miller et al., 2019) voorgelegd aan de participanten. De schaal bestaat uit 14 items en biedt de mogelijkheid om visies over pornografie tussen verschillende leeftijdscategorieën van de participanten te vergelijken. De items werden door de onderzoeker vertaald naar het Nederlands en werden door de participanten beantwoord aan de hand van een 7-punten Likertschaal (zie Bijlage 1). De verkorte versie van de PCES bevat zowel vragen naar positieve als naar negatieve effecten van pornoconsumptie. Die twee schalen worden in de data-analyse als aparte variabelen bekeken.

In het derde onderdeel van de vragenlijst werd gefocust op titels van pornografische video's, specifiek met de aanwezigheid van geweld. Om de onderzoeksvragen te beantwoorden werden titels van pornografische video's getoond aan de participanten. Daarbij kregen ze telkens vragen over hun percepties en attitudes ten aanzien van de titel. De categorieën van geweld werden toegepast zoals uitgelegd in het operationalisatiekader (zie Figuur 1). Voor elke categorie van geweld werd telkens éénzelfde titel gebruikt, waarin het woord aangepast werd zodat er telkens een neutrale variant, een variant met lichte vorm van geweld, en een variant met zware vorm van geweld ontstaat. De titels werden geselecteerd door het begrip dat voor de lichte categorie gekozen werd op te zoeken op *Pornhub*. *Pornhub* werd als zoekmachine gebruikt aangezien het de meest bezochte pornografische website is in België (Similarweb, 2024). De werkwijze voor de categorie 'beschrijving van fysiek geweld' wordt hier uitgewerkt ter illustratie. Het woord '*rough*' werd ingetypt in de zoekbalk op *Pornhub*. De titels die verschenen werden vervolgens gesorteerd op relevantie. Titels waarbij andere woorden te veel de aandacht trokken (zoals "***Stepdaughter asks for rough sex***") werden niet geselecteerd. De eerste titel waarbij de overige woorden relatief neutraal waren was "***Passionate Rough Sex With Hot Girl***". Die titel werd daarom geselecteerd en aangepast met een zwaardere vorm van geweld ("***Passionate Brutal Sex With Hot Girl***") en een neutrale versie ("***Passionate Sex With Hot Girl***"). Hetzelfde proces werd toegepast voor het selecteren van de pornografische titels voor de andere drie categorieën. Bij het invoeren van de begrippen binnen de categorie over expliciet gebrek aan toestemming verscheen op *Pornhub* echter een waarschuwing in samenwerking met het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen over beelden van seksueel misbruik (Pornhub, 2024). Het opzoeken van begrippen die verwijzen naar verkrachting is dus niet mogelijk. Desondanks toont recent onderzoek aan dat verkrachtingen en beelden van seksueel kindermisbruik verspreid worden via *Pornhub* en gelijkaardige

websites, maar zonder woorden die naar verkrachting verwijzen te vermelden in de titel (Vera-Gray et al., 2021). Gezien die beperking werd voor de categorie over het expliciet gebrek aan toestemming een titel gebruikt uit het onderzoek van Vera-Gray en collega's (2021), namelijk "*Boyfriend forced girlfriend for sex*". Toegepast op de drie begrippen van die categorie werden volgende titels gevormd: "*Boyfriend fucks drunk girlfriend*", "*Boyfriend fucks sleeping girlfriend*" en "*Boyfriend rapes girlfriend*". Als neutrale titel werd "*Boyfriend fucks girlfriend*" gebruikt. Bij elke titel kregen de participanten telkens dezelfde drie stellingen te zien, namelijk: 'Ik zou op deze video klikken als ik zin had om een pornovideo te kijken en niet gestoord kon worden', 'Een pornovideo met deze titel gaat te ver' en 'Als ik deze titel lees, weet ik goed wat ik kan verwachten van de pornovideo'. De participanten antwoordden telkens aan de hand van een 5-punten Likertschaal.

In het vierde deel van de vragenlijst werd de pornoconsumptie van de participanten bevraagd. Daarvoor werd de definitie van Peter en Valkenburg (2011) toegepast, namelijk "*professionally produced or user-generated (audio)visual material on or from the Internet that typically intends to arouse the viewer and depicts sexual activities and (aroused) genitals in unconcealed ways, usually with close-ups on oral, anal, and vaginal penetration*". De definitie werd aangepast omdat het huidige onderzoek enkel video's analyseert, en niet over ander materiaal zoals foto's of geluidsfragmenten handelt. Daarnaast werd de opsomming van de seksuele handelingen verwijderd, om zo een bredere interpretatie van pornografie te bevragen. In de vragenlijst resulteerde dat in de volgende definitie: 'Onder pornovideo's verstaan we professionele of amateurvideo's op het internet die bedoeld zijn om mensen op te winden.'. Drie vragen omtrent pornoconsumptie werden opgenomen in de vragenlijst. Voor de eerste vraag, namelijk 'Hoe vaak hebt u in de laatste 12 maanden pornovideo's op het internet gekeken?' werden de antwoordcategorieën overgenomen uit Herbenick et al. (2020). Met de tweede vraag, 'Wanneer u een pornovideo zou kiezen op een website, wat zou dan het meest doorslaggevend zijn in uw keuze?', werd getracht inzicht te verkrijgen in de mate waarin mensen waarde hechten aan de titels van pornovideo's in vergelijking met de foto of *thumbnail* en de populariteit van de video. De derde vraag, 'Kijkt u graag naar gewelddadige pornografie?', is een ja/nee-vraag waarmee discrepanties tussen het aangeven van gewelddadige pornoconsumptie en de geneigdheid om te klikken op een concrete titel die verwijst naar geweld getest werden. Ten slotte bestond het vijfde deel van de vragenlijst uit de *Hostility Towards Women* schaal, bestaand uit 10 items op een 7-punten Likertschaal. De negatief verwoorde items worden in de data-analyse omgekeerd gecodeerd om uiteindelijk één variabele van hostiliteit of vijandigheid ten aanzien van vrouwen te bekomen (Gildner et al., 2018) (zie Bijlage 1). Aan de hand van deze variabele werden correlaties tussen gewelddadige pornoconsumptie en attitudes ten aanzien van vrouwen onderzocht.

4. Resultaten

Tussen 7 oktober 2024 en 6 maart 2025 namen in totaal 1046 mensen deel aan de online vragenlijst. Van die 1046 mensen vulden 560 de vragenlijst niet volledig in. Voor die gevallen werd nagegaan tot welk punt ze de vragen hadden beantwoord en tot in hoeverre het opnemen van hun respons zinvol zou zijn voor het onderzoek. Daaruit bleek dat de overgrote meerderheid van die respondenten niet tot het essentiële deel van de vragenlijst, waarin de concrete pornografische titels gepresenteerd werden, geraakt waren. Bijgevolg werd besloten om die 560 responsen uit te sluiten van de data-analyse. Van de 486 overige respondenten behoorden 56 niet tot de correcte leeftijdsrange, gender of seksuele geaardheid, waardoor de uiteindelijke steekproef 430 respondenten telt.

De data-analyse werd uitgevoerd met het statistische programma *SPSS* versie 20 van *IBM Corporation*. Ten eerste werden enkele descriptieve statistieken over de demografische variabelen en pornoconsumptie uitgevoerd. Aangezien *Kolmogorov-Smirnov* statistiek aantoonde dat de meeste data significant afweken van de normale verdeling werden niet-parametrische testen gebruikt. Om verschillen tussen de percepties van de verschillende pornografische titels te onderzoeken werden *Friedman tests* uitgevoerd, waarbij de *Wilcoxon Signed-Rank* test met *Bonferroni* correctie gebruikt werd als post-hoc test. Om associaties tussen de niet-normaal verdeelde variabelen te analyseren werden *Spearman* correlaties, *Kruskal-Wallis* tests, *Mann-Whitney* tests en *Dunn's* post-hoc analyses uitgevoerd, zoals aangegeven bij de verschillende datafiguren. De figuren die in de resultatensectie aan bod komen werden gecreëerd in *OriginPro 2023b* van *OriginLab Corporation*. Op de boxplots wordt het gemiddelde telkens aangeduid met een rode lijn, de mediaan met een kruis, de interkwartielafstand met een grijze rechthoek, de standaarddeviatie met *whiskers* en *outliers* als individuele punten. De significante verschillen tussen groepen worden aangegeven met een haakje en de aanduiding * bij $p < 0,05$, ** bij $p < 0,01$ en *** bij $p < 0,001$.

In de vragenlijst werden twee categorieën van geweld bevraagd. Voor de analyses van de eerste categorie, met name fysiek geweld, worden de titels van de subcategorieën 'beschrijving', 'fysieke impact', en '*breath play*' samengevoegd per gradatie. Ter illustratie: de titels "*Passionate **Rough** Sex With Hot Girl*", "*He wanted to **spank** me to satisfy himself: I said yes*" en "*She really wanted to be **choked** and fucked*" zijn de titels die gebruikt worden om de lichte vorm van geweld in respectievelijk 'beschrijving', 'fysieke impact' en '*breath play*' te operationaliseren volgens de verdeling die geïllustreerd wordt in Figuur 1. De antwoorden op de vragen van die titels werden opgeteld in een nieuw item met de naam 'Fysiek Licht'. Hetzelfde werd gedaan voor de neutrale versies van de titels (nieuw item: 'Fysiek Neutraal') en de versies die verwijzen naar de zware vormen van geweld (nieuw item: 'Fysiek Zwaar').

Dezelfde techniek werd toegepast om drie categorieën te vormen voor titels die verwijzen naar een gebrek aan toestemming (Consent Neutraal, Consent Licht, Consent Zwaar).

4.1. Samenstelling van de steekproef

In Tabel 1 wordt de samenstelling van de steekproef beschreven. De leeftijdsverdeling toont dat 30,5% van de participanten tot de jongste leeftijdscategorie (18 - 24 jaar) behoort. De andere leeftijdsgroepen vormen elk 15 tot 20% van de steekproef. Daarnaast geeft de tabel weer dat 28,6% van de participanten aangeeft single te zijn op het moment van het invullen van de vragenlijst, maar de meerderheid (70,9%) zit in een relatie. Bij de vraag of ze zichzelf zien als een transgender persoon of persoon met een transgender verleden antwoorden 3 participanten bevestigend (0,7%). Verder geeft de meerderheid (64%) van de participanten aan dat ze in het afgelopen jaar één seksuele partner hebben gehad, en 14,4% dat ze in de laatste 12 maanden geen seksuele partner te hebben gehad.

Tabel 1

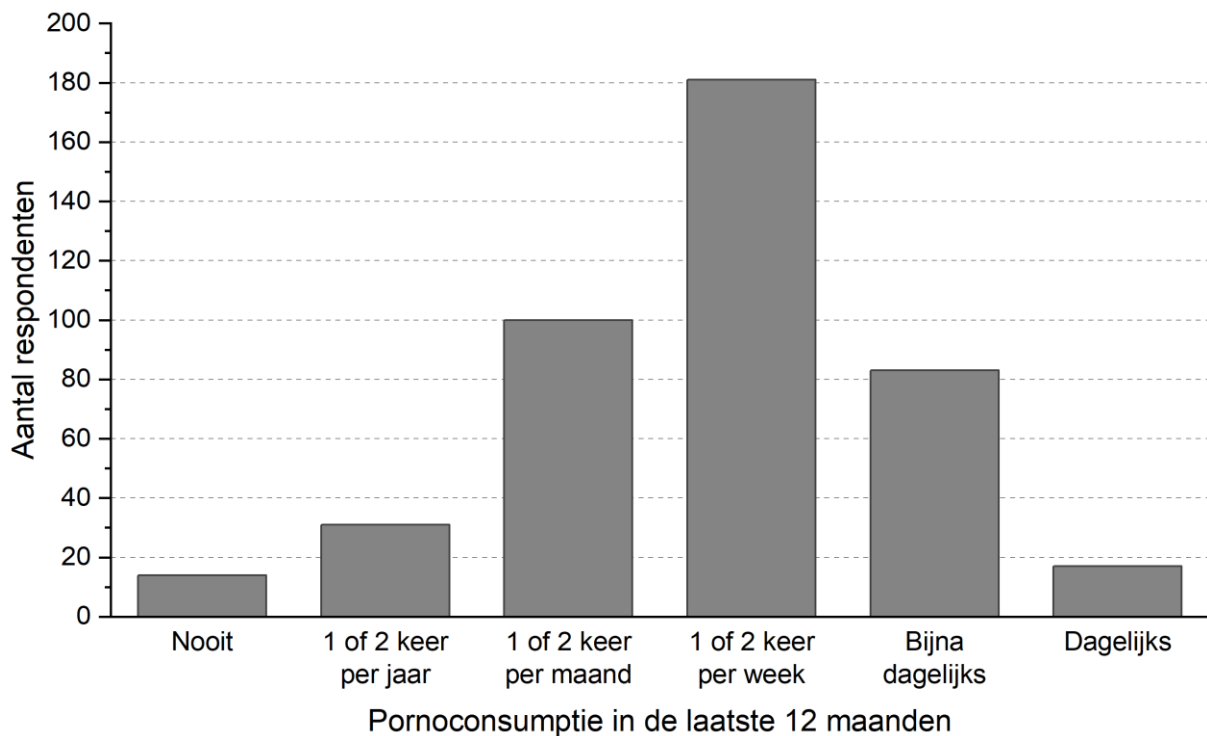
Samenstelling van de steekproef

Variabele		N (geldig %)
Leeftijd	18 – 24	131 (30,5%)
	25 – 29	73 (17,0%)
	30 – 39	84 (19,5%)
	40 – 49	64 (15,1%)
	50 – 60	77 (17,9%)
Transgenderidentiteit	Nee	423 (99,1%)
	Ja	3 (0,7%)
	Zeg ik liever niet	1 (0,2%)
Relatiestatus	Single	123 (28,6%)
	In een relatie	305 (70,9%)
	Zeg ik liever niet	2 (0,5%)
Aantal seksuele partners in laatste 12 maanden	0	62 (14,4%)
	1	275 (64,0%)
	2	28 (6,5%)
	3	19 (4,4%)
	4	14 (3,3%)
	5 – 6	16 (3,7%)
	7 – 9	5 (1,2%)
	10 – 19	7 (1,6%)
	20 of meer	4 (0,9%)

In Figuur 2 wordt weergegeven hoe vaak respondenten pornografie consumeerden gedurende de laatste twaalf maanden. In totaal geeft 42,5% van de participanten ($n = 181$) aan dat ze in die periode gemiddeld 1 tot 2 maal per week pornografische video's op het internet bekeken. Verder rapporteert 23,5% zelfs (bijna) dagelijkse pornoconsumptie. Daarnaast geeft 23,5% aan 1 tot 2 keer maandelijks, en 7,3% 1 tot 2 keer jaarlijks, online pornografische video's te bekijken. Ten slotte geeft 3,3% van de respondenten ($n = 14$) aan in het afgelopen jaar nooit online pornografische video's te hebben bekeken (zie Bijlage 2, Tabel 1).

Figuur 2

Pornoconsumptie in de laatste 12 maanden

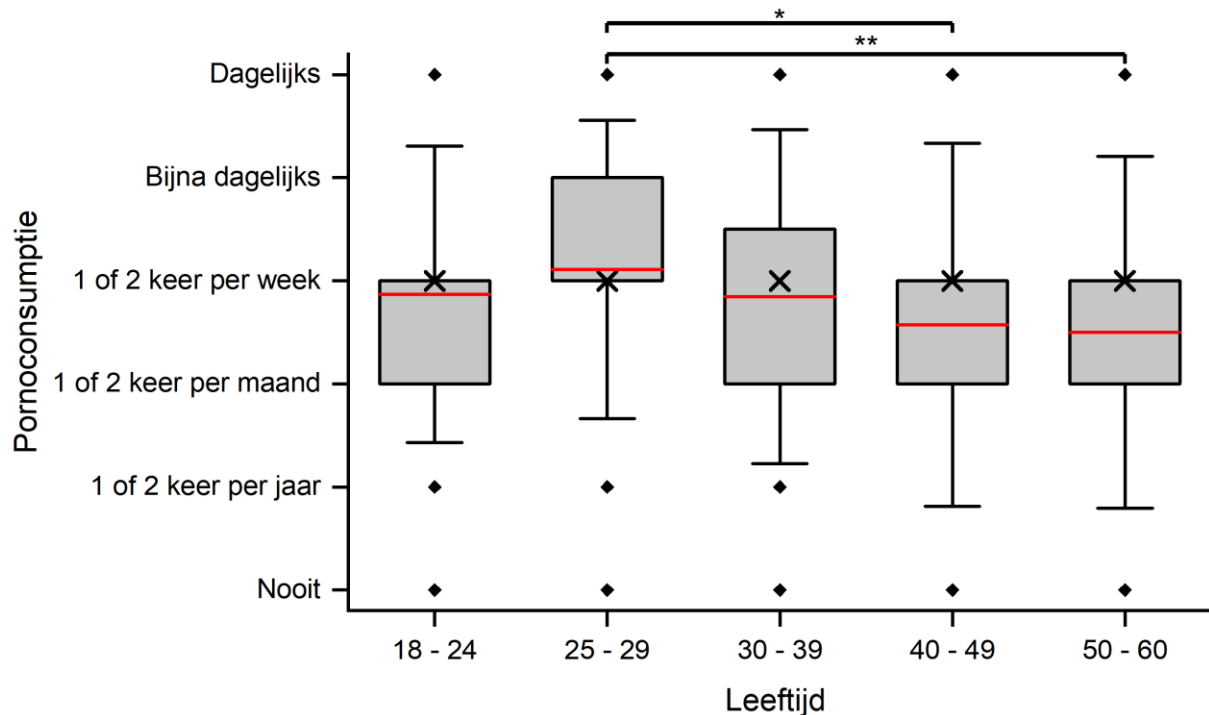


Figuur 3 toont echter een verschil aan op vlak van pornoconsumptie in de afgelopen 12 maanden tussen de verschillende leeftijdscategorieën. De groep 25 tot 29-jarigen rapporteren de hoogste pornoconsumptie ($M = 4,11$; $SD = 0,97$). Ter duiding: een score van 4 komt overeen met 1 tot 2 keer per week pornografie bekijken, een score van 1 betekent dat de persoon in het afgelopen jaar geen pornoconsumptie rapporteert en de maximumscore van 6 verwijst naar dagelijkse pornoconsumptie. Na de leeftijdscategorie van 25 tot 29 jaar volgen 18 tot 24-jarigen met de op een na hoogste gerapporteerde pornoconsumptie in de laatste 12 maanden ($M = 3,87$; $SD = 0,97$). Voor alle andere leeftijdscategorieën volgt de pornoconsumptie een dalende trend naarmate de participanten ouder zijn. De *Kruskal-Wallis* test bevestigt dat de verschillen op vlak van pornoconsumptie tussen de leeftijdscategorieën significant is ($\chi^2(4) = 17,71$, $p = 0,001$). Uit de *Dunn's* post-hoc test bleek verder dat de leeftijdscategorie van 25 tot 29 jaar significant meer pornoconsumptie rapporteert dan de twee oudste leeftijdscategorieën

(40-49 jaar: $p = 0,02$; 50-60 jaar: $p = 0,002$). De overige combinaties van leeftijdscategorieën verschillen onderling niet significant op vlak van pornoconsumptie (zie Bijlage 2, Tabel 2).

Figuur 3

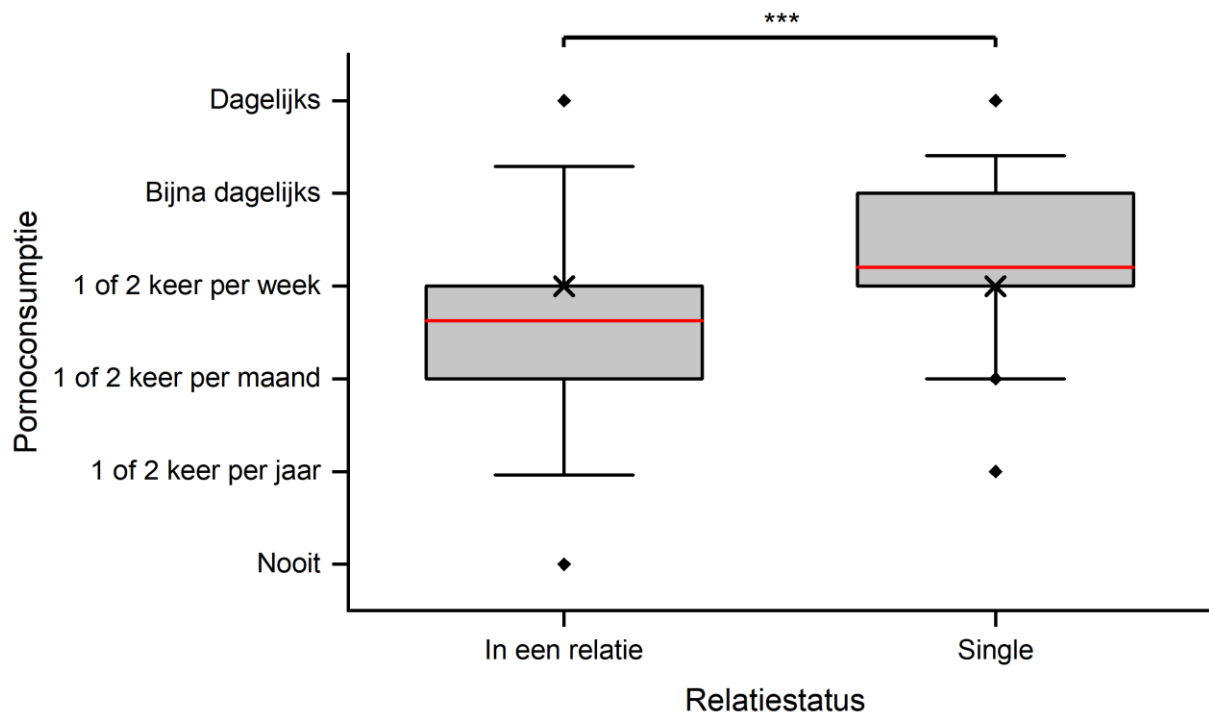
Boxplot Leeftijd - Pornoconsumptie



Ten slotte werden mogelijke associaties tussen pornoconsumptie en de relatiestatus van de participanten onderzocht. Daaruit bleek dat single participanten ($M = 4,20$; $SD = 0,80$) significant hogere pornoconsumptie rapporteren dan participanten met een romantische partner ($M = 3,63$; $SD = 1,11$) ($p < 0,001$; *Pearson's* χ^2). Gezien slechts twee respondenten 'Dat zeg ik liever niet' antwoordden op de vraag omtrent relatiestatus, kan voor deze categorie geen significant verband met pornoconsumptie onderzocht worden. Omdat een steekproef van 2 respondenten geen representatief beeld toont, wordt de boxplot van respondenten die 'Dat zeg ik liever niet' antwoordden niet weergegeven in Figuur 4.

Figuur 4

Boxplot Relatiestatus - Pornoconsumptie



Om de pornoconsumptie van de participanten beter in kaart te brengen werd gevraagd wat voor hen doorslaggevend was bij het kiezen van een pornovideo om te bekijken. Driekwart van de participanten ($n = 321$; 75,5%) geeft aan dat de foto die op de pornowebsite verschijnt hun keuze het meest bepaalt. Slechts 15,3% duidt de titel van de pornovideo aan als het meest doorslaggevend. Ten slotte geeft 9,2% aan dat andere factoren zoals de populariteit van de video of de aanwezigheid van specifieke pornoacteurs een belangrijke rol speelt (zie Tabel 2).

Tabel 2

Doorslaggevende factor in keuzeproces

Doorslaggevende factor in keuze voor pornografische video

	N	Geldig %
Titel	65	15,3%
Foto of <i>thumbnail</i>	321	75,5%
Andere	39	9,2%
Totaal	425	

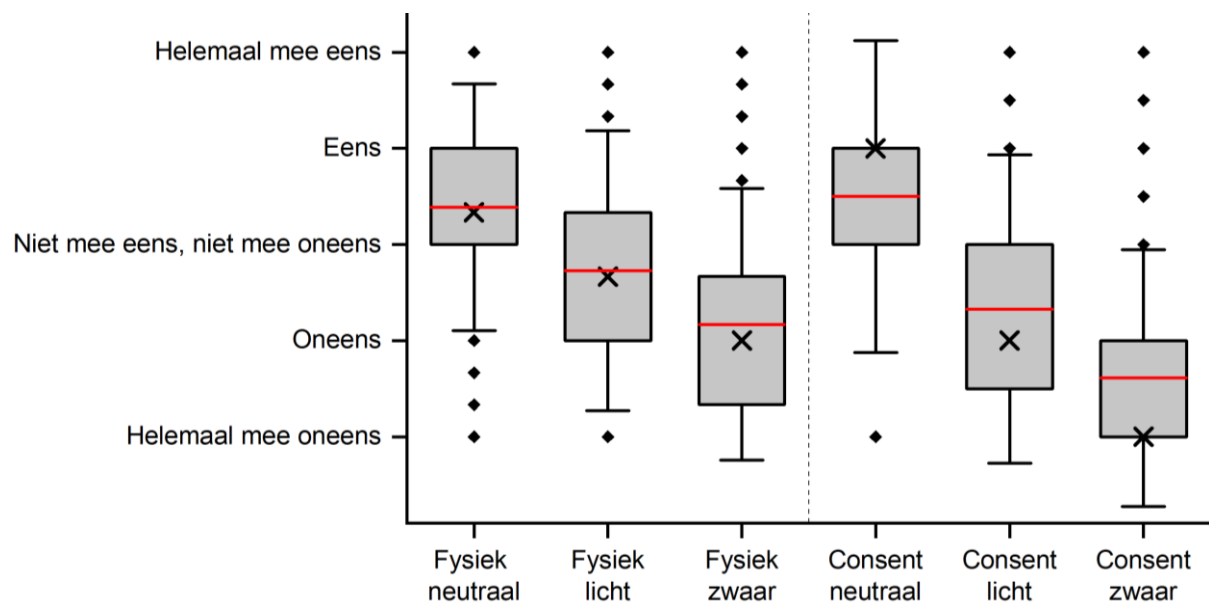
4.2. Geweld in titels van pornografische video's

De concrete titels werden per thema en ernst van geweld samengenomen om tot de volgende zes categorieën van titels te komen: neutrale titels over fysiek geweld (die dus geen verwijzing naar geweld bevatten), lichte titels over fysiek geweld, zware titels over fysiek geweld, en

dezelfde drie categorieën maar dan met verwijzingen naar gebrek aan toestemming of consent in plaats van fysiek geweld. Figuur 5 geeft weer in welke mate participanten akkoord gaan met de stelling 'Ik zou op deze video klikken als ik zin had om een pornovideo te kijken en niet gestoord kon worden'. Deze vraag werd beantwoord op een 5-punten Likertschaal waarbij 1 staat voor 'helemaal niet mee eens' en 5 voor 'helemaal mee eens'. De *Friedman-test* toont aan dat het verschil tussen de scores van de verschillende categorieën significant is ($\chi^2(5) = 1022,66; p < 0,001$). Post-hoc analyses (*Wilcoxon Signed-Rank Test* met *Bonferroni* correctie) werden toegepast om te achterhalen welke categorieën onderling significant verschillen. Binnen de titels met verwijzingen naar fysiek geweld krijgt de neutrale categorie ($M = 3,39; SD = 0,85$) een significant hogere beoordeling dan de categorie met lichte vormen van geweld ($M = 2,27; SD = 0,97$), hetgeen betekent dat participanten eerder op neutrale titels zouden klikken dan op titels met verwijzingen naar licht geweld. De categorie met lichte vormen van geweld krijgt dan weer een significant hogere score dan de categorie die verwijst naar zware vormen van fysiek geweld ($M = 2,17; SD = 0,94$). Daarnaast zijn neutrale titels binnen de categorie 'non-consent' ($M = 3,50; SD = 1,08$) populairder dan titels met lichte verwijzingen naar non-consent ($M = 2,33; SD = 1,07$). Die worden dan weer positiever beoordeeld dan categorieën met verwijzingen naar zware vormen van non-consent ($M = 1,61; SD = 0,89$). Zowel binnen de lichte als binnen de zware categorie krijgen titels met verwijzingen naar fysiek geweld een hogere beoordeling dan titels die verwijzen naar non-consent (licht: $Z = -7,60; p < 0,001$; zwaar: $Z = -12,39; p < 0,001$) (zie Bijlage 2, Tabel 4).

Figuur 5

Boxplot 'Ik zou op deze video klikken'



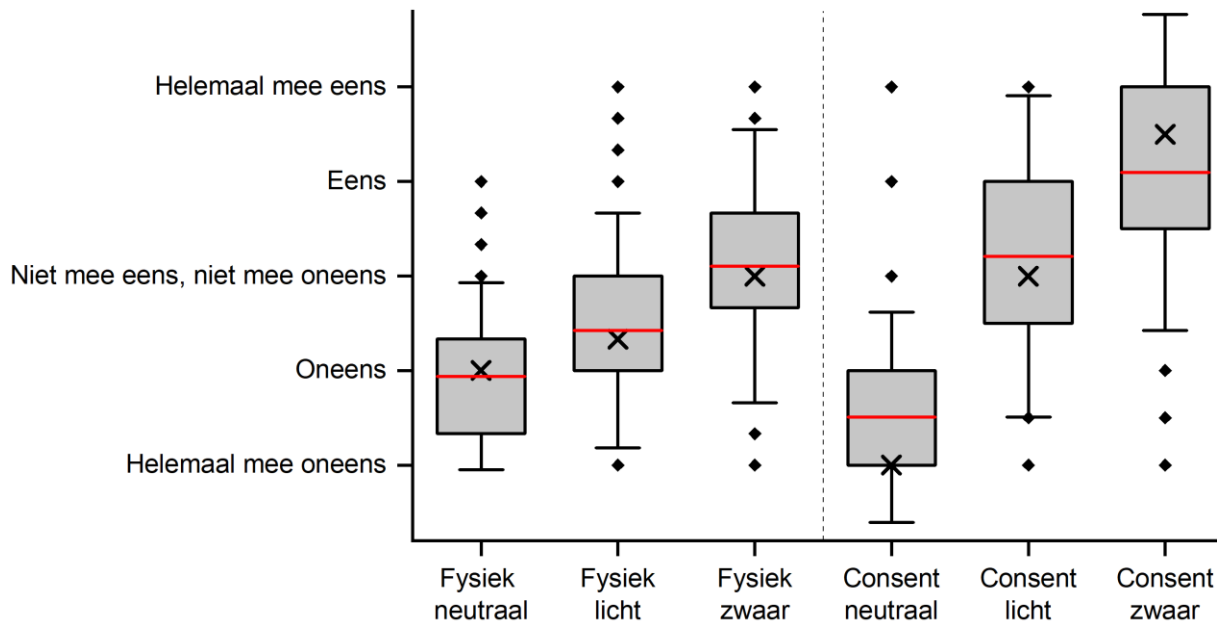
Uit de kruistabel waarin de geneigdheid om te klikken op een titel die verwijst naar zwaar geweld vergeleken wordt met het antwoord op de vraag 'Kijkt u graag naar gewelddadige

pornografie?’ blijkt dat voor elke categorie die verwijst naar zwaar geweld tussen 4% en 23% van de participanten die aangeven dat ze niet graag gewelddadige pornografie kijken toch op die titel zouden klikken. Dat wil zeggen dat die participanten ‘eens’ of ‘helemaal mee eens’ antwoorden op de stelling ‘Ik zou op deze video klikken als ik zin had om een pornovideo te kijken en niet gestoord kon worden’ bij titels die gecategoriseerd worden als zwaar geweld. Bij de titel “*She really wanted to be strangled and fucked*” duidt bijvoorbeeld 17% van de participanten uit de groep die aangeeft dat ze niet graag gewelddadige pornografie kijken toch aan dat ze het eens of helemaal mee eens zijn dat ze op een pornografische video met deze titel zouden klikken. Bij de titel “*Boyfriend rapes girlfriend*”, die verwijst naar een verkrachting, geeft 4% van de respondenten die volgens eigen rapportering niet graag gewelddadige pornografie kijkt toch aan dat ze op de video zouden klikken (zie Bijlage 2, Tabel 5).

In Figuur 6 wordt voorgesteld in welke mate participanten akkoord gaan met de stelling dat een pornovideo met de gepresenteerde titel te ver gaat. Deze stelling wordt beoordeeld aan de hand van dezelfde 5-punten Likertschaal als de vorige stelling betreffende de geneigdheid om te klikken op een video. De *Friedman-test* toont bij de stelling ‘Een pornovideo met deze titel gaat te ver’ eveneens een significant verschil aan tussen de scores die de participanten geven aan de verschillende categorieën van titels ($\chi^2(5) = 1421,40$; $p < 0,001$). De post-hoc *Wilcoxon Signed-Rank test* met *Bonferroni* correctie, die gebruikt wordt om te achterhalen welke van de zes categorieën onderling significant verschillen, toont vervolgens aan dat participanten titels binnen de categorieën die verwijzen naar zwaar fysiek geweld ($M = 3,11$; $SD = 0,96$) significant meer ‘te ver vinden gaan’ dan titels met een lichte vorm van fysiek geweld ($M = 2,43$; $SD = 0,83$). De neutrale titels binnen die categorie krijgen de laagste score en worden door de participanten dus het minst bestempeld als ‘te vergaand’ ($M = 1,94$; $SD = 0,66$). Binnen de titels die verwijzen naar een gebrek aan consent wordt dezelfde trend vastgesteld: de titels met verwijzingen naar zware vormen van non-consent krijgen de hoogste score en worden dus het vaakst als ‘te vergaand’ bestempeld ($M = 4,10$; $SD = 1,11$). Het verschil tussen de scores van titels die verwijzen naar zware en lichtere vormen van non-consent is significant ($M = 3,21$; $SD = 1,13$). De score van de titels met verwijzingen naar lichte vormen van non-consent verschilt daarnaast ook significant van de score van de neutrale titels ($M = 1,51$; $SD = 0,74$). Ten slotte worden de titels die binnen de categorie van non-consent een lichte of zware vorm van geweld bevatten allebei als significant vaker als ‘te vergaand’ bestempeld door de participanten dan de gelijkwaardige gradaties van geweld binnen de categorie over fysiek geweld (licht: $Z = -13,50$; $p < 0,001$; zwaar: $Z = -15,96$; $p < 0,001$) (zie Bijlage 2, Tabel 5).

Figuur 6

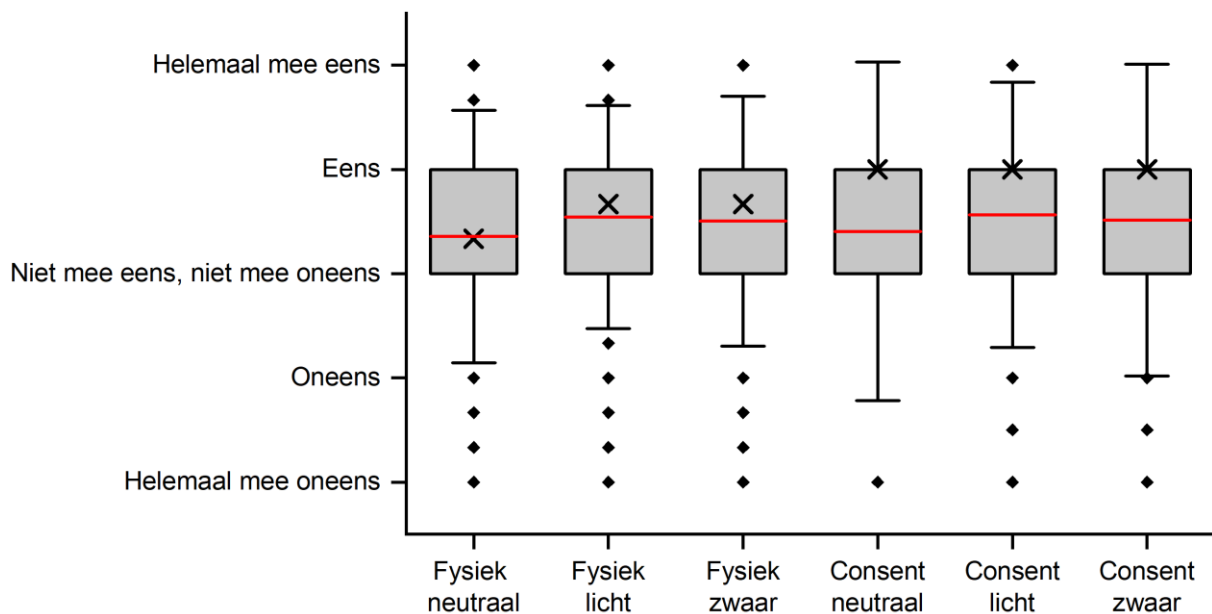
Boxplot 'Een pornovideo met deze titel gaat te ver'



Figuur 7 toont ten slotte hoe de participanten voor de verschillende categorieën van titels antwoorden op de stelling 'Als ik deze titel lees, weet ik goed wat ik kan verwachten van de video'. Ook bij deze stelling geeft de *Friedman-test* een significant verschil tussen de beoordeling van de verschillende titels aan ($\chi^2(5) = 33,55$; $p < 0,001$). De *Wilcoxon Signed-Rank test* met *Bonferroni* correctie toont echter dat de resultaten alleen significant zijn bij het vergelijken van de neutrale titels met hun equivalenten die wel een verwijzing naar geweld bevatten. Concreet betekent dit dat de neutrale vorm binnen de categorie fysiek geweld ($M = 3,36$; $SD = 0,81$) een significant lagere score krijgt dan de lichte ($M = 3,54$; $SD = 0,71$) en zware vorm ($M = 3,50$; $SD = 0,80$) binnen de categorie fysiek geweld, en dus dat participanten minder goed weten wat ze kunnen verwachten van de video's met te neutrale titel in vergelijking met de titels die wel geweld bevatten. De scores van de lichte en zware categorie met fysiek geweld verschillen onderling echter niet significant. Bij de categorie die verwijst naar een gebrek aan consent zien we gelijkaardige resultaten: de neutrale titels ($M = 3,41$; $SD = 1,08$) krijgen een significant lagere score dan de varianten met een lichte ($M = 3,57$; $SD = 0,85$) of zware vorm ($M = 3,51$; $SD = 1,00$) van non-consent, maar de varianten met lichte vorm van geweld verschillen niet significant van de titels met een zware vorm (zie Bijlage 2, Tabel 7).

Figuur 7

Boxplot 'Als ik deze titel lees, weet ik goed wat ik kan verwachten van de video'



Om te analyseren of de antwoorden op de vraag 'Kijkt u graag naar gewelddadige pornografie?' overeenkomen met de mate waarin participanten aangaven dat ze zouden klikken op de concrete titels die verwijzen naar geweld, wordt een *Mann-Whitney* analyse uitgevoerd. Daaruit blijkt dat participanten die 'ja' antwoorden op de vraag 'Kijkt u graag naar gewelddadige pornografie?' ook daadwerkelijk hoger scoren op het graag willen klikken op video's van elke categorie van titels waar geweld in voorkomt ($p < 0,001$ voor elke categorie) (zie Bijlage 2, Tabel 8). Daarnaast wordt een *Spearman* correlatie gebruikt om mogelijke verbanden tussen het klikken op de titels en gerapporteerde pornoconsumptie in de laatste 12 maanden te achterhalen. De test toont aan dat participanten die vaker pornografie keken in de laatste 12 maanden ook meer aangeven dat ze zouden klikken op de titels die verwijzen naar geweld. De resultaten zijn significant bij de lichte vorm van fysiek geweld ($\rho = 0,16$; $p = 0,001$), de zware vorm van fysiek geweld ($\rho = 0,13$; $p = 0,009$), de lichte vorm van non-consent ($\rho = 0,17$; $p < 0,001$), alsook bij de zware vorm van non-consent ($\rho = 0,14$; $p = 0,005$). Er is bijgevolg voor elk van deze categorieën sprake van een zwak maar significant positief verband met pornoconsumptie in de laatste 12 maanden (zie Bijlage 2, Tabel 9).

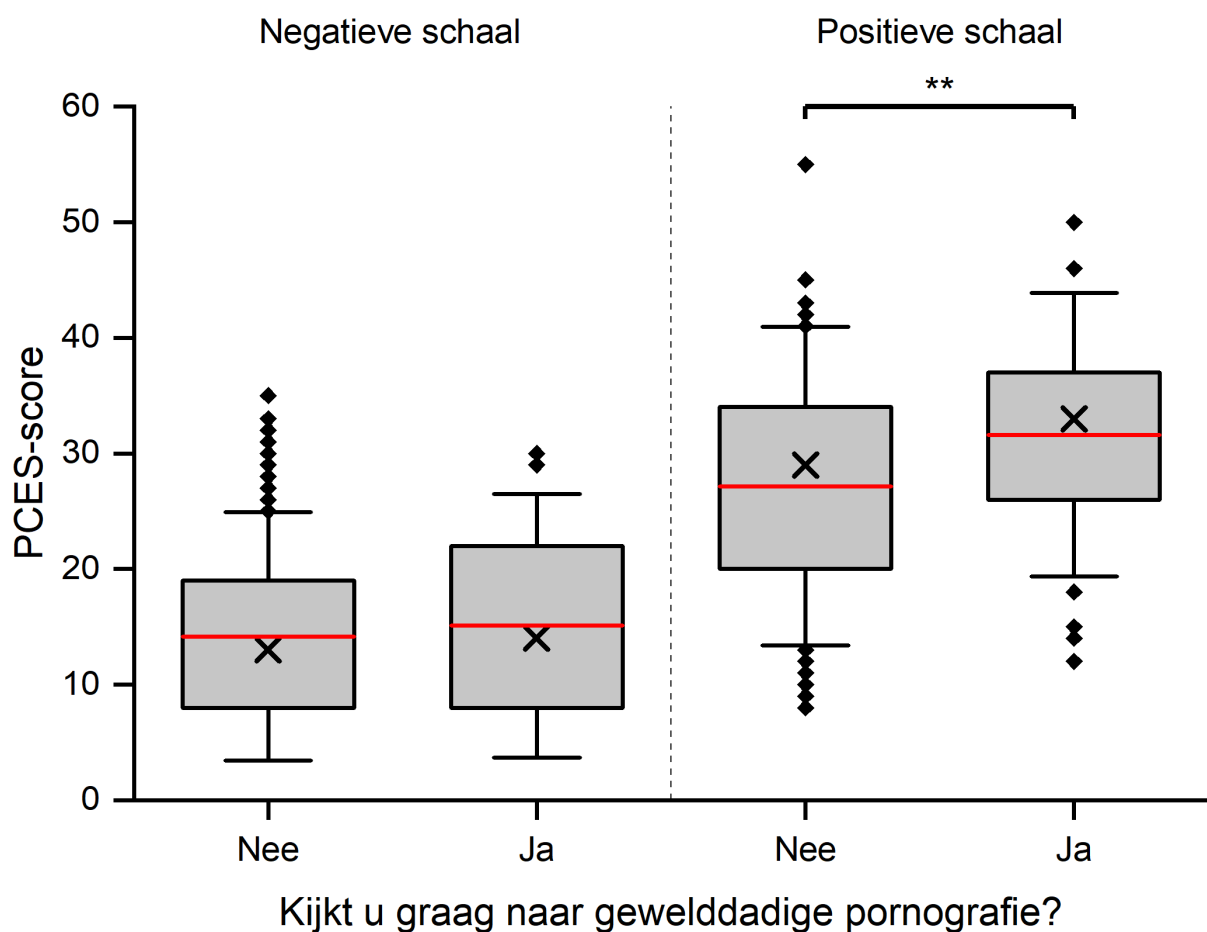
4.3. *Pornography Consumption Effects Scale (PCES-short)*

Figuur 8 geeft verschillen in de scores op de PCES weer tussen groep gebaseerd op hun antwoord op de vraag 'Kijkt u graag naar gewelddadige pornografie?'. De verkorte versie van de *Pornography Consumption Effects Scale* (PCES-short) meet zowel positieve als negatieve effecten van pornoconsumptie. Aan de hand van een *Mann-Whitney* test wordt achterhaald of

participanten die 'ja' antwoorden op de vraag 'Kijkt u graag naar gewelddadige pornografie?' significant anders scoren op de PCES dan de groep die 'nee' antwoordde. De test toont aan dat de participanten die 'ja' antwoorden significant hoger scoren op de positieve effecten van de PCES. Dat wil zeggen dat participanten die aangeven dat ze graag gewelddadige pornografie kijken significant meer positieve effecten van hun pornoconsumptie rapporteren dan de groep die niet graag kijkt ($U = 6163,50$; $p = 0,003$). De test stelt echter ook vast dat er geen significant verschil is tussen de groepen op vlak van negatieve effecten van pornoconsumptie ($p = 0,412$) (zie Bijlage 2, Tabel 10).

Figuur 8

Boxplot 'Kijkt u graag naar gewelddadige pornografie?' - PCES-score



Om te bekijken of de score op de PCES ook samenhangt met de geneigdheid om te klikken op de concrete titels wordt een *Spearman* correlatie uitgevoerd. Uit die test blijkt dat een significant positief verband bestaat tussen de score op de positieve effecten van de PCES en het willen klikken op elke categorie van titels waar geweld in voorkwam. Voor zowel de titels met licht fysiek geweld ($\rho = 0,22$; $p < 0,001$), zwaar fysiek geweld ($\rho = 0,28$; $p < 0,001$), de lichte vorm van non-consent ($\rho = 0,23$; $p < 0,001$), als de zware vorm van non-consent ($\rho = 0,23$; $p < 0,001$) is er sprake van een matig positief verband. Dat betekent dat participanten die meer positieve effecten van pornoconsumptie rapporteren ook meer geneigd zijn om te

klikken op titels van pornografische video's waar geweld in voorkomt. De score op de negatieve PCES is echter niet significant gecorreleerd aan een van de categorieën (zie Bijlage 2, Tabel 11).

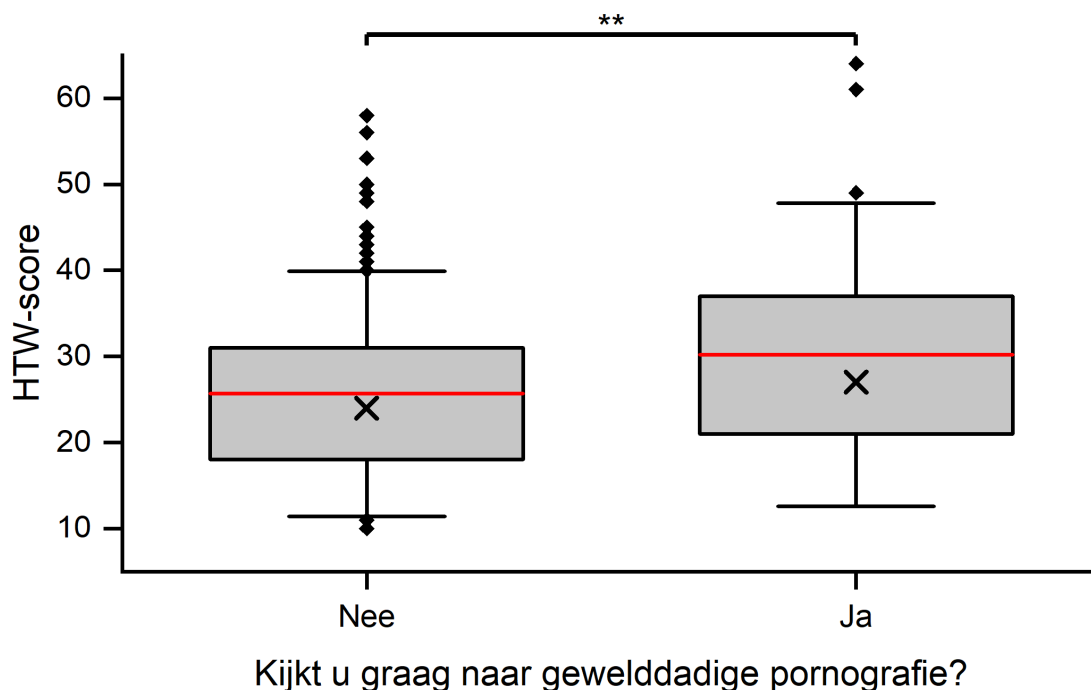
Aan de hand van een *Kruskal-Wallis* test wordt daarnaast vastgesteld dat een hoge score op de positieve factoren van de PCES samenhangt met meer pornoconsumptie in de laatste 12 maanden ($\chi^2(5) = 26,2, p < 0,001$). De *Kruskal-Wallis* test stelt eveneens een samenhang vast tussen de score op de negatieve factoren van de PCES en pornoconsumptie in het laatste jaar ($\chi^2(5) = 14,4, p = 0,013$) (zie Bijlage 2, Tabel 12).

4.4. *Hostility Towards Women Scale* (HTW)

Om na te gaan of de score op de *Hostility Towards Women* schaal anders is bij participanten die aangeven dat ze graag gewelddadige pornografie kijken dan bij participanten die dat niet doen wordt een *Mann-Whitney* test uitgevoerd. Uit de test blijkt inderdaad dat er een significant verschil is op vlak van hostiliteit ten aanzien van vrouwen tussen de twee groepen. Participanten die aangeven dat ze graag gewelddadige pornografie kijken scoren namelijk significant hoger op de *Hostility Towards Women* schaal ($U = 6512,00; p = 0,009$) (zie Bijlage 2, Tabel 13). Dat wil zeggen dat participanten die graag gewelddadige pornografie kijken meer negatieve attitudes ten aanzien van vrouwen rapporteren.

Figuur 9

Boxplot 'Kijkt u graag naar gewelddadige pornografie?' - HTW-score



Daarnaast wordt met behulp van een *Spearman* correlatie bekeken of de score op de *Hostility Towards Women* schaal samenhangt met de mate waarin participanten aangeven dat ze

zouden klikken op titels die verwijzen naar geweld. De resultaten zijn significant bij de categorie van licht fysiek geweld ($\rho = 0,21$; $p < 0,001$), zwaar fysiek geweld ($\rho = 0,31$; $p < 0,001$), de lichte vorm van non-consent ($\rho = 0,31$; $p < 0,001$), en ten slotte ook bij de zware vorm van non-consent ($\rho = 0,31$; $p < 0,001$). Er is dus voor elke categorie van titels die verwijzen naar geweld sprake van een significant matig positief verband met de score op de *Hostility Towards Women* schaal. Dat wil zeggen dat participanten die meer hostiliteit of vijandigheid ten aanzien van vrouwen rapporteren gemiddeld meer geneigd zijn om te klikken op titels waar geweld in voorkomt (zie Bijlage 2, Tabel 14).

5. Discussie

In dit onderzoek werden de percepties en attitudes van heteroseksuele mannen ten aanzien van geweld in titels van pornografische video's onderzocht. De resultaten laten zien dat hoewel een significant deel van de mannen zou klikken op video's met een titel die verwijst naar ernstig geweld, de meeste mannen een voorkeur hebben voor titels waar geen geweld in voorkomt. Daarnaast zijn titels met verwijzingen naar lichte vormen van geweld in elke categorie populairder dan titels met ernstiger geweld. In dit hoofdstuk worden de onderzoeksresultaten geïnterpreteerd en besproken in het licht van de oorspronkelijke onderzoeksvragen en relevante literatuur. Daarbij wordt nagegaan in hoeverre de bevindingen aansluiten bij of afwijken van eerdere studies, en welke verklaringen daarvoor mogelijk zijn.

5.1. Hogere pornoconsumptie bij jongere en single participanten

Uit het in deze masterproef beschreven onderzoek blijkt dat de twee jongste leeftijdsgroepen, met name 18 tot 24 jaar en 25 tot 29 jaar, de hoogste pornoconsumptie rapporteren. Die resultaten komen overeen met onderzoek van Solano et al. (2018), die pornoconsumptie bevroegen bij een steekproef met participanten van 18 tot 72 jaar. De onderzoekers kwamen eveneens tot de conclusie dat twintigers het vaakst porno consumeren, en dat pornoconsumptie daalt naarmate de leeftijd van de participanten stijgt. Gelijkaardige resultaten werden gevonden in andere onderzoeken naar demografische variabelen gelinkt aan pornoconsumptie (Pouralijan et al., 2024; Zarei et al., 2025).

De resultaten van de huidige studie tonen aan dat single participanten significant meer pornoconsumptie rapporteren dan participanten die aangeven dat ze een partner hebben. Verschillende factoren kunnen aan de oorzaak liggen van de verhoogde pornoconsumptie bij het deel van de steekproef dat geen romantische relatie heeft. Burtäverde et al. (2021) concludeerden bijvoorbeeld dat het gebrek aan een romantische partner of seksuele activiteit voor veel mensen een belangrijke reden is om pornografie te gebruiken. Pornografie wordt tevens vaak gebruikt als visueel hulpmiddel tijdens masturbatie, en onderzoek wijst uit dat mannen die minder vaak seks hebben gemiddeld meer masturberen (Gerressu et al., 2008). Hoewel verschillende factoren de samenhang tussen single zijn en hogere pornoconsumptie in de huidige studie kunnen verklaren, dient het vermeld te worden dat andere studies geen verband vinden tussen die twee variabelen of zelfs hogere pornoconsumptie aantoonde bij mensen met een romantische partner (Albright, 2008; Brown et al., 2017; Buzzell, 2005). Een verklaring die daarvoor wordt aangehaald in Brown et al. (2017) is dat koppels pornografie ook kunnen gebruiken als aanvulling op of inspiratiebron voor de seksuele activiteiten in hun romantische relatie.

5.2. Invloed van geweld in titels op het keuzeproces

Om na te gaan in welke mate heteroseksuele mannen een voorkeur hebben voor pornografische video's met titels met of zonder verwijzing naar geweld, werd een vergelijking gemaakt tussen neutrale titels, titels met lichte, en titels met zware vormen van geweld. Daarnaast werd de populariteit van de twee categorieën, met name fysiek geweld en non-consent, onderling vergeleken.

5.2.1. Onderscheid tussen lichte en zware vormen van geweld

De resultaten van het onderzoek wijzen op een duidelijke voorkeur van participanten voor neutrale titels ten opzichte van titels met verwijzingen naar geweld. Daarnaast blijkt dat wanneer lichte en zware vormen van geweld vergeleken worden, titels die minder of minder expliciet geweld impliceren, over het algemeen positiever worden beoordeeld. Die voorkeur komt naar voren in beide onderzochte geweldscategorieën: zowel bij verwijzingen naar fysiek geweld als bij verwijzingen naar een gebrek aan toestemming. Dit suggereert dat de ernst van geweld in de titel van een pornografische video en de mate waarin het geweld expliciet beschreven wordt een belangrijke rol speelt in het keuzeproces van de kijkers. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat consumenten zich ongemakkelijk voelen bij expliciete verwijzingen naar ernstig geweld, zelfs in een pornografische context. Het is daarnaast mogelijk dat ze dergelijke titels associëren met negatieve connotaties, zoals morele afkeuring of afgenomen realiteitswaarde. Die bevinding sluit aan bij eerder onderzoek waarin werd aangetoond dat gewelddadig taalgebruik in pornografische content een invloed heeft op de perceptie en aantrekkelijkheid ervan (Landripet et al., 2019). Het onderzoek van Shor en Seida (2019), toonde eveneens aan dat de hypothese dat consumenten steeds gewelddadigere pornografie kijken niet klopt. Het is daarom belangrijk om te benadrukken dat de hoge prevalentie van geweld in pornografie niet gelijkstaat aan een groeiende wens van consumenten om gewelddadige inhoud te zien (Bridges et al., 2010; McKee, 2005).

5.2.2. Onderscheid tussen geweld met of zonder expliciet gebrek aan toestemming

Uit de bevindingen van dit masterproefonderzoek blijkt dat participanten bij titels met lichte en zware vormen van geweld telkens een onderscheid maken tussen titels die verwijzen naar fysiek geweld en titels die verwijzen naar een gebrek aan toestemming. Zowel bij lichte als zware vormen van geweld worden titels waarin een gebrek aan toestemming gepresenteerd worden negatiever beoordeeld door de participanten. Dat betekent dus dat participanten minder geneigd zijn om te klikken op video's met titels die verwijzen naar non-consent in vergelijking met fysiek geweld. Daarnaast geven significant meer participanten aan dat titels die verwijzen naar een gebrek aan toestemming te ver gaan. Deze bevindingen sluiten aan bij

de resultaten van het recente onderzoek van Kohut et al. (2024), waarin vastgesteld wordt dat slechts een kleine minderheid van consumenten aangeeft graag naar pornografische video's te kijken waarin thema's van non-consent aan bod komen. Toch geeft 7% van de participanten in de huidige studie aan dat ze zouden klikken op de titel "*Boyfriend rapes girlfriend*" (dat wil zeggen dat 7% 'eens' of 'helemaal mee eens' geantwoord heeft op de vraag of ze op een video met die titel zouden klikken), een titel waarin dus helder verwezen wordt naar een verkrachting. Opvallend is dat niet alleen participanten die aangeven dat ze graag gewelddadige pornografie kijken op deze titel zouden klikken, maar ook een - weliswaar kleine - groep die stellen dat ze niet graag gewelddadige pornografie kijken. In de groep participanten die aangeeft dat ze graag gewelddadige pornografie kijken zou 31% op de video klikken, terwijl het bij de andere groep over 4% gaat. Hoewel 4% weinigzeggend kan lijken, betekent dit wel dat de vraag 'Kijkt u graag gewelddadige pornografie?' niet exact meet wat het tracht te meten, aangezien participanten die zelfs op een titel waar een expliciete verkrachting in beschreven staat zouden klikken niet bevestigend antwoorden op die vraag. Een mogelijke verklaring voor de onderraportering van gewelddadige voorkeuren bij de vraag 'Kijkt u graag naar gewelddadige pornografie?' is dat participanten bij zulke directe vragen meer geneigd zijn om sociaal-wenselijk te antwoorden. Gelijkaardige onderraporteringen worden vastgesteld bij studies naar daderschap van seksueel geweld. Wanneer studies naar daderschap vragenlijsten met gedragsspecifieke vragen hanteren en vraagstellingen die sociaal-wenselijke antwoorden kunnen uitlokken vermijden, worden hogere prevalentiecijfers gevonden dan wanneer klassieke vragenlijsten gebruikt worden (Anderson et al., 2017; Anderson et al., 2019). Het is dus mogelijk dat 'ja' antwoorden op de vraag of ze graag gewelddadige pornografie kijken de respondenten hetzelfde gevoel geeft als directe vragen naar seksueel daderschap. Bij het beantwoorden van vragen over specifieke titels van pornografische video's voelen ze zich volgens die hypothese minder bestempeld als een 'dader'.

5.3. Variabelen geassocieerd met een voorkeur voor gewelddadige pornografie

In de wetenschappelijke literatuur is de invloed van (gewelddadige) pornoconsumptie op vrouwbeeld en op de geneigdheid om in het dagelijks leven agressief gedrag of seksueel geweld te stellen een veelbesproken onderwerp waar tot op heden geen consensus over bestaat. Om daaromtrent duidelijkheid te creëren werden hostiliteit ten aanzien van vrouwen en percepties van de effecten van eigen pornoconsumptie bevraagd en vergeleken met de attitudes ten aanzien van gewelddadige titels van pornografische video's.

5.3.1. Positieve en negatieve effecten van pornoconsumptie

Uit de analyse van de PCES, de specifieke titels, en de vraag of de participanten graag naar gewelddadige pornografie kijken, blijkt dat participanten die hoge positieve effecten van hun pornoconsumptie rapporteren gemiddeld een grotere voorkeur hebben voor gewelddadige pornografie. Die bevinding geldt zowel voor de bevraging van de concrete titels waarin verwezen wordt naar geweld, als voor de vraag 'Kijkt u graag naar gewelddadige pornografie?'. Tussen de voorkeur voor gewelddadige pornografie en de perceptie van negatieve effecten van pornoconsumptie is echter geen significant verband gevonden. Een mogelijke verklaring voor het verband tussen de perceptie van positieve effecten van eigen pornoconsumptie en de voorkeur voor gewelddadige pornografie kan gevonden worden in de studie van Miller et al. (2018). Daarin werd namelijk aangetoond dat het ervaren van positieve effecten van pornoconsumptie positief gecorreleerd is met vaker pornografie consumeren. Andere onderzoekers suggereren daarnaast dat hoe meer pornografie iemand consumeert, hoe meer die op zoek gaat naar extremer, vaak gewelddadig materiaal (Paul, 2010). In de huidige studie werd immers vastgesteld dat een hoge score op de positieve factoren van de PCES samenhangt met meer pornoconsumptie in de laatste 12 maanden. Het is dus mogelijk dat de hogere frequentie van pornoconsumptie een mediërende variabele is dit het verband tussen het ervaren van positieve effecten van pornoconsumptie en de voorkeur voor gewelddadige pornografie verklaart.

5.3.2. Hostiliteit ten aanzien van vrouwen

Hostiliteit ten aanzien van vrouwen is een variabele die voor veel discussie zorgt in studies naar de effecten van gewelddadige pornoconsumptie. Volgens de *Sexual Script Theory* en radicaal feministische perspectieven vormt pornografie het beeld dat individuen hebben van wat seks is en van welke seksuele gedragingen normaal zijn (Dworkin, 1985; Hald et al., 2013; Simon & Gagnon, 1986). Gewelddadige pornografie, die vaak vrouwonvriendelijke thema's bevat, zou bijgevolg de hostiliteit ten aanzien van vrouwen kunnen bevorderen en bijgevolg (seksueel) geweld tegen vrouwen in het echte leven kunnen uitlokken. Uit het huidige onderzoek blijkt hostiliteit ten aanzien van vrouwen eveneens geassocieerd te zijn met een grotere voorkeur voor gewelddadige pornografie. Uit de resultaten kan echter niet geconcludeerd worden dat het kijken van gewelddadige pornografie hostiliteit ten aanzien van vrouwen veroorzaakt. Hoewel een correlatie tussen hostiliteit ten aanzien van vrouwen en voorkeur voor gewelddadige pornografie blijkt uit de resultaten, kan de richting en causaliteit van het verband niet bepaald worden. Het is dus ook mogelijk dat individuen door hun hostiliteit ten aanzien van vrouwen net op zoek gaan naar gewelddadige pornografie in plaats van omgekeerd.

5.4. Limitaties

Een eerste limitatie waarmee rekening gehouden dient te worden bij het analyseren van de resultaten van de huidige studie is het gebruik van een *convenience*-steekproef. Studies naar de bereidheid om deel te nemen aan seksuologisch onderzoek suggereren immers dat mensen met erotofiele karakteristieken of liberale perspectieven op seksualiteit meer geneigd zijn om te participeren (Bouchard et al., 2019; Dunne et al., 1997). Het is dus mogelijk dat het gebruik van een *convenience*-steekproef een vertekend beeld geeft van de pornoconsumptie in de daadwerkelijke populatie. Daarnaast zorgde deze steekproefmethode voor een ongelijke leeftijdsverdeling van de participanten. De groep 18- tot 24-jarigen zijn met name oververtegenwoordigd in de steekproef (30% van de steekproef ten opzichte van 15-20% bij de overige leeftijdscategorieën). Dat kan verklaard worden door het feit dat de onderzoeker tot die leeftijdscategorie behoort en dat de rekrutering grotendeels via *social media* plaatsvond (Topolovec-Vranic & Natarajan, 2016). Toch is het belangrijk om te benadrukken dat er verschillende inspanningen geleverd zijn om een gevarieerde steekproef te bekomen. Door te rekruteren op verschillende manieren, onder andere door flyers uit te delen op voetbalmatchen en de poster van het onderzoek te delen in Facebookgroepen van gemeentes, werden mensen van verschillende leeftijdscategorieën bereikt. Daardoor bestaat elke leeftijdscategorie uit voldoende respondenten om statistische effecten te onderzoeken, ondanks de oververtegenwoordiging van 18- tot 24-jarigen. Ten slotte is een uitbreiding van het leeftijdscriterium nodig om de impact van gewelddadige pornografie op alle mannen te analyseren. De gemiddelde leeftijd waarop mannen – of beter gezegd: jongens – voor het eerst in aanraking komen met pornografische materiaal is 12 jaar (Böthe et al., 2020). Het is dus essentieel om onderzoek te verrichten dat specifiek focust op 12- tot 18-jarigen.

Ten tweede dient de beknoptheid van de vragenlijst in acht genomen te worden. Om de responsgraad te verhogen en te garanderen dat voldoende participanten de vragenlijst volledig invulden, werden de vragen beperkt tot het noodzakelijke. Daardoor werden echter enkele interessante variabelen niet bevraagd. In de vragenlijst werd bijvoorbeeld de *Hostility Towards Women* schaal opgenomen, maar geen schaal om algemene hostiliteit of andere negatieve attitudes te bevragen. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat participanten in de studie hoge hostiliteit ten aanzien van vrouwen rapporteerden, maar in de werkelijkheid dezelfde attitudes vertonen ten aanzien van mannen (bijvoorbeeld door asociale of psychopathische persoonlijkheidskenmerken). Daarnaast werd concreet daderschap van seksueel geweld of geweld ten aanzien van vrouwen niet bevraagd, enerzijds om te vermijden dat participanten zich gebruuskeerd zouden voelen door de assumptie van zulk gedrag en bijgevolg hun deelname zouden stopzetten, en anderzijds uit ethische overwegingen aangezien zulke vragen een grote emotionele impact kunnen hebben op participanten. Desondanks zouden

vragen omtrent eigen daderschap een grote meerwaarde bieden in dit onderzoek. Ten slotte werden slechts vier categorieën van geweld bevraagd (beschrijving van fysiek geweld, fysieke impact, *breath play* en gebrek aan toestemming). Een uitbreiding van het aantal categorieën is wenselijk om een representatiever beeld van het online beschikbaar pornografisch materiaal te schetsen.

Ten derde werden vrouwen, non-binaire en niet-heteroseksuele personen niet opgenomen in de huidige studie. Hoewel pornoconsumptie vooral met personen met een mannelijke genderidentiteit geassocieerd wordt, blijft het in de werkelijkheid zeker niet beperkt tot die groep (Herbenick et al., 2019). Het is dus belangrijk om hetzelfde onderzoek te voeren bij vrouwen en non-binaire personen, om zo een beter beeld te krijgen van de invloed van gewelddadige pornografie op de hele bevolking. Daarnaast kwam in de titels van dit onderzoek alleen geweld gepleegd door een man tegen een vrouw aan bod. Hoewel studies uitwijzen dat deze dynamiek de meest voorkomende is in pornografie, komen geweld gepleegd door een vrouw tegen een man of geweld in een homoseksuele context ook voor in online pornografie (Bridges et al., 2010; Gorman et al., 2010; Shor & Seida, 2019; Russel, 1993). Een uitbreiding van de manier waarop geweldpleging beschreven wordt in de titels van het huidige onderzoek zou daarom een overzichtelijker en nauwkeuriger beeld van de situatie bieden.

Ten slotte bleek uit het onderzoek dat de foto die op de pornowebsite verschijnt van groter belang is dan de titel bij het bepalen op welke video participanten zouden klikken. Maar liefst 75% van de participanten gaf namelijk aan dat ze een pornografische video voornamelijk selecteren op basis van die foto of *'thumbnail'*. Het feit dat in deze studie geen gebruik gemaakt werd van foto's om het selectiegedrag van respondenten te bestuderen is dus een limitatie die in toekomstig onderzoek dient te worden behandeld.

5.5. Implicaties

De resultaten van het onderzoek wijzen erop dat heteroseksuele mannen daadwerkelijk een onderscheid maken tussen pornografische titels met en zonder verwijzingen naar geweld. Over de hele lijn blijken titels zonder geweld populairder te zijn dan titels die wel verwijzen naar fysiek geweld of een gebrek aan toestemming. Daarnaast gaat binnen de gewelddadige titels de voorkeur van participanten steeds uit naar lichte vormen van geweld ten opzichte van zware. Verder maken de participanten steeds een onderscheid tussen thema's van fysiek geweld en gebrek aan consent. Gebrek aan consent of toestemming werd steeds negatiever beoordeeld dan titels die naar fysiek geweld verwezen. Uit deze resultaten kan geconcludeerd worden dat pornografie een gevarieerd fenomeen is en dat consumenten verschillende thema's binnen pornografie anders beoordelen.

Daarnaast suggereert het onderzoek een mogelijk verband tussen voorkeur voor gewelddadige pornografie en hostileiteit ten aanzien van vrouwen. Hoewel titels zonder geweld steeds de voorkeur dragen, valt het op dat participanten die hostileere attitudes ten aanzien van vrouwen vertonen ook significant meer kiezen voor pornografische titels waar geweld in voorkomt. Hoewel de hypothese dat het kijken van gewelddadige pornografie resulteert in een negatiever vrouwbeeld door verschillende onderzoekers aangehaald wordt, dient verder onderzoek gevoerd te worden om de richting van het verband te verduidelijken (Hald et al., 2013; Simon & Gagnon, 1986). Bovendien toont het huidige onderzoek een positief verband aan tussen het ervaren van positieve effecten van pornoconsumptie en een voorkeur voor gewelddadige pornografie. Het is echter niet mogelijk om op basis van die bevinding causale claims te maken. Mediërende factoren zoals hogere pornoconsumptie kunnen bijvoorbeeld een verklaring bieden voor het schijnbaar verband tussen het ervaren van positieve effecten van consumptie en voorkeuren voor gewelddadige pornografie. Toekomstig onderzoek moet daarom gericht zijn op het achterhalen van eventuele mediërende factoren en het onderzoeken van de richting van het verband.

Een andere belangrijkste implicatie van dit onderzoek betreft het gebruik van concrete titels in onderzoek naar (gewelddadige) pornoconsumptie. Het onderzoek wijst namelijk uit dat louter de vraag 'Kijkt u graag naar gewelddadige pornografie?' stellen onvoldoende is om iedereen die op gewelddadige video's zou klikken te bereiken. De resultaten tonen aan dat ook een aandeel participanten die 'nee' antwoorden op bovenstaande vraag toch aangeven dat ze op concrete titels met vermeldingen van geweld zouden klikken. Zelfs wanneer titels verwijzen naar zware vormen van geweld of verkrachting duidt een kleine groep participanten aan dat ze erop zouden klikken, terwijl ze eerder aangaven niet graag gewelddadige pornografie te kijken. De manier waarop gewelddadige pornoconsumptie en andere voorkeuren binnen pornografie tot op heden in de wetenschap bevraagd werd moet aan de hand van deze bevindingen herzien worden.

5.6. Aanbevelingen

Op basis van de literatuur en de resultaten van de huidige studie kunnen enkele aanbevelingen voor vervolgonderzoek geformuleerd worden. Daarnaast legt het onderzoek enkele belangrijke aandachtspunten bloot voor onderzoekers die pornoconsumptie wensen te bevragen. Aangezien uit het huidige onderzoek blijkt dat de foto of *'thumbnail'* op een pornografische website doorslaggevend is dan de titel van de video, dient vervolgonderzoek ook op die factor te focussen. Onderzoek van Shor en Seida (2019) wijst eveneens dat in slechts 10% van de pornografische video's die geweld bevatten ook daadwerkelijk in de titel naar geweld

wordt verwezen. Het uitbreiden van de onderzoeksmethoden is daarom van groot belang voor het representatief in kaart brengen van de attitudes en voorkeuren van consumenten.

Daarnaast is een uitbreiding van de categorieën van geweld die bevraagd worden essentieel om een representatiever overzicht van gewelddadig pornografisch materiaal te verkrijgen. Om zowel de titels als de foto's van pornografische video's en een uitgebreide lijst aan geweld op te nemen in een studie zou een fictieve pornografische website een interessante tool kunnen zijn om het klikgedrag en de voorkeuren van consumenten nauwkeurig te analyseren. Die onderzoeksmethode sluit tenslotte beter aan bij de natuurlijke setting waarin participanten pornografische video's bekijken dan een klassieke wetenschappelijke vragenlijst zoals beschreven in de huidige studie.

Ten slotte belicht het onderzoek enkele aandachtspunten voor onderzoekers uit verschillende domeinen die (gewelddadige) pornoconsumptie wensen op te nemen als variabele in toekomstige studies. De huidige studie toont aan dat onderzoekers meer aandacht moeten besteden aan de manier waarop pornoconsumptie bevraagd wordt (Landripet et al., 2019; Larue et al., 2014). Het creëren van een gestandaardiseerde methode die specifieke categorieën van pornografie (zowel gewelddadig als niet-gewelddadig) bevraagd en sociaal-wenselijke antwoorden vermijdt is essentieel om een correct beeld te krijgen van de attitudes van de populatie. In vragen omtrent gewelddadige pornografie dienen onderzoekers daarom voorzichtig om te gaan met expliciete vermeldingen van geweld.

6. Conclusie

In dit onderzoek wordt een antwoord gezocht op de hoofdvraag: 'In welke mate beïnvloedt geweld in titels van pornografische video's het keuzeproces van heteroseksuele mannen?'. Daarnaast is samenhang tussen een voorkeur voor gewelddadige pornografie en andere variabelen onderzocht. Om die doelen te bereiken is een kwantitatief onderzoek gevoerd aan de hand van een online vragenlijst die werd afgenomen bij 430 heteroseksuele mannen tussen 18 en 60 jaar.

Uit de resultaten van de vragenlijststudie is gebleken dat heteroseksuele mannen over het algemeen pornografische titels zonder verwijzing naar geweld verkiezen boven gewelddadige titels. Daarboven beoordelen mannen titels met lichte vormen van geweld steeds positiever dan titels die verwijzen naar zwaar geweld. Ten slotte blijkt uit het onderzoek dat verwijzingen naar een gebrek aan toestemming in de titels minder geaccepteerd worden en minder de voorkeur krijgen dan verwijzingen naar fysiek geweld.

Volgens de resultaten van de studie is hostiliteit ten aanzien van vrouwen geassocieerd met een grotere voorkeur voor gewelddadige pornografie en concrete titels die verwijzen naar geweld. Daarnaast toont het onderzoek een positief verband aan tussen het ervaren van positieve effecten van eigen pornoconsumptie en de geneigdheid om op gewelddadige pornografische video's te klikken. Het is echter mogelijk dat andere zaken zoals frequentie van pornoconsumptie in dit verband een mediërende factor zijn.

Naast het beantwoorden van deze hoofdonderzoeksvragen heeft dit onderzoek belangrijke nieuwe inzichten opgeleverd over de validiteit van de methodologie waarmee pornoconsumptie en voorkeuren voor gewelddadige pornografie tot op heden bevraagd werden in wetenschappelijk onderzoek. Het onderzoek toont namelijk aan dat de vraagstelling rond dat thema meestal te abstract is. Louter het stellen van de vraag 'Kijkt u graag naar gewelddadige pornografie?' volstaat dus niet om een correct beeld te krijgen van gewelddadige voorkeuren binnen een populatie. Door attitudes ten aanzien van specifieke titels te bevragen worden immers meer respondenten aangesproken. Pornografie is een constant evoluerend fenomeen waarin geweld op steeds meer uiteenlopende manieren gepresenteerd wordt. Onderzoek naar (gewelddadige) pornografie dient daarom mee te evolueren, om antwoorden te kunnen blijven bieden op relevante vraagstukken en bezorgdheden. Door rekening te houden met de aandachtspunten die in het huidige onderzoek aangehaald zijn, kunnen toekomstige onderzoeken de eventuele gevaren van gewelddadige pornografie beter in kaart brengen.

7. Referentielijst

- Albright, J. M. (2008). Sex in America Online: An Exploration of Sex, Marital Status, and Sexual Identity in Internet Sex Seeking and Its Impacts. *The Journal of Sex Research*, 45(2), 175–186. <https://doi.org/10.1080/00224490801987481>
- American Psychiatric Association. (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed.). <https://doi.org/10.1176/appi.books.9780890425596>
- Anderson, R. E., Cahill, S. P., & Delahanty, D. L. (2017). Initial Evidence for the Reliability and Validity of the Sexual Experiences Survey-Short Form Perpetration (SES-SFP) in College Men. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 26(6), 626–643. <http://dx.doi.org/10.1080/10926771.2017.1330296>
- Anderson, R. E., Silver, K. E., Ciampaglia, A. M., Vitale, A. M., & Delahanty, D. L. (2019). The Frequency of Sexual Perpetration in College Men: A Systematic Review of Reported Prevalence Rates From 2000 to 2017. *Trauma, Violence, & Abuse*, 22(3), 481–495. <https://doi.org/10.1177/1524838019860619>
- Ashton, S., McDonald, K., & Kirkman, M. (2020). Pornography and sexual relationships: Discursive challenges for young women. *Feminism & Psychology*, 30(4), 489–507. <https://doi.org/10.1177/0959353520918164>
- Ballester-Arnal, R., García-Barba, M., Castro-Calvo, J., Giménez-García, C., & Gil-Llario, M. D. (2023). Pornography consumption in people of different age groups: An analysis based on gender, contents, and consequences. *Sexuality Research and Social Policy*, 20(2), 766–779. <https://doi.org/10.1007/s13178-022-00720-z>
- Bijleveld, C. C. J. H., & Van der Geest, V. (2015). *Methoden en technieken van onderzoek in de criminologie*. Boom Lemma uitgevers.
- Borgogna, N. C., Griffin, K. R., Grubbs, J. B., & Kraus, S. W. (2022). Understanding Differences in Problematic Pornography Use: Considerations for Gender and Sexual Orientation. *Journal of Sexual Medicine*, 19(8), 1290–1302. <https://doi.org/10.1016/j.jsxm.2022.05.144>
- Böthe, B., Nagy, L., Koós, M., Demetrovics, Z., Potenza, M. N., International Sex Survey Consortium, & Kraus, S. W. (2024). Problematic pornography use across countries, genders, and sexual orientations: Insights from the International Sex Survey and comparison of different assessment tools. *Addiction (Abingdon, England)*, 119(5), 928–950. <https://doi.org/10.1111/add.16431>

- Böthe, B., Vaillancourt-Morel, M. P., Girouard, A., Štulhofer, A., Dion, J., & Bergeron, S. (2020). A large-scale comparison of Canadian sexual/gender minority and heterosexual, cisgender adolescents' pornography use characteristics. *The Journal of Sexual Medicine*, 17(6), 1156-1167. <https://doi.org/10.1016/j.jsxm.2020.02.009>
- Bouchard, K. N., Stewart, J. G., Boyer, S. C., Holden, R. R., & Pukall, C. F. (2019). Sexuality and personality correlates of willingness to participate in sex research. *The Canadian Journal of Human Sexuality*, 28(1), 26-37. <https://doi.org/10.3138/cjhs.2018-0028>
- Bridges, A. J., Wosnitzer, R., Scharrer, E., Sun, C., & Liberman, R. (2010). Aggression and sexual behavior in best-selling pornography videos: a content analysis update. *Violence against women*, 16(10), 1065–1085. <https://doi.org/10.1177/1077801210382866>
- Brown, C. C., Durtschi, J. A., Carroll, J. S., & Willoughby, B. J. (2017). Understanding and predicting classes of college students who use pornography. *Computers in Human Behavior*, 66, 114-121. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.09.008>
- Burch, R. L., & Salmon, C. (2019). The rough stuff: Understanding aggressive consensual sex. *Evolutionary Psychological Science*, 5(4), 383-393. <https://doi.org/10.1007/s40806-019-00196-y>
- Burnay, J., Kepes, S., & Bushman, B. J. (2022). Effects of violent and nonviolent sexualized media on aggression-related thoughts, feelings, attitudes, and behaviors: A meta-analytic review. *Aggressive behavior*, 48(1), 111-136. <https://doi.org/10.1002/ab.21998>
- Burtăverde, V., Jonason, P. K., Giosan, C., & Ene, C. (2021). Why Do People Watch Porn? An Evolutionary Perspective on the Reasons for Pornography Consumption. *Evolutionary Psychology*, 19(2). <https://doi.org/10.1177/14747049211028798>
- Buzzell, T. (2005). Demographic characteristics of persons using pornography in three technological contexts. *Sexuality & Culture*, 9(1), 28–48. <https://doi.org/10.1007/BF02908761>
- Carrotte, E. R., Davis, A. C., & Lim, M. S. (2020). Sexual behaviors and violence in pornography: Systematic review and narrative synthesis of video content analyses. *Journal of medical internet research*, 22(5), e16702. <https://doi.org/10.2196/16702>
- Chen L. (2022). Problematic Pornography Use in China. *Current addiction reports*, 9(2), 80–85. <https://doi.org/10.1007/s40429-022-00408-9>
- Dunne, M. (1998). Sex surveys: what does it mean when thirty to forty percent don't participate? *Venereology*, 11(2), 33–37. <https://search.informit.org/doi/10.3316/informit.559647959544192>

- Dunne, M. P., Martin, N. G., Bailey, J. M., Heath, A. C., Bucholz, K. K., Madden, P. A., & Statham, D. J. (1997). Participation bias in a sexuality survey: psychological and behavioural characteristics of responders and non-responders. *International journal of epidemiology*, 26(4), 844-854. <https://doi.org/10.1093/ije/26.4.844>
- Dworkin, A. (1985). Against the Male Flood: Censorship, Pornography and Equality. *Harvard Women's Law Journal*, 8, 1-27.
- Edwards, K. M., Turchik, J. A., Dardis, C. M., Reynolds, N., & Gidycz, C. A. (2011). Rape myths: History, individual and institutional-level presence, and implications for change. *Sex roles*, 65, 761-773. <https://doi.org/10.1007/s11199-011-9943-2>
- Gerressu, M., Mercer, C. H., Graham, C. A., Wellings, K., & Johnson, A. M. (2008). Prevalence of masturbation and associated factors in a British national probability survey. *Archives of sexual behavior*, 37, 266-278. <https://doi.org/10.1007/s10508-006-9123-6>
- Gildner, D. J., Kirwan, M., Pickett, S. M., & Parkhill, M. R. (2018). Impulse Control Difficulties and Hostility Toward Women as Predictors of Relationship Violence Perpetration in an Undergraduate Male Sample. *Journal of Interpersonal Violence*, 36(9-10), NP4653-4678. <https://doi.org/10.1177/0886260518792972>
- Gorman, S., Monk-Turner, E., & Fish, J. N. (2010). Free adult Internet web sites: How prevalent are degrading acts?. *Gender Issues*, 27, 131-145. <https://doi.org/10.1007/s12147-010-9095-7>
- Gwynne, J. (2013). "Andrea Dworkin was probably turning in her grave": Pornography, (Post)Feminist Backlash and Contemporary Women's Memoirs. *Journal of Literary Studies*, 29(1), 20–32. <https://doi.org/10.1080/02564718.2013.774175>
- Hald, G. M., Malamuth, N. N., & Lange, T. (2013) Pornography and Sexist Attitudes Among Heterosexuals. *Journal of Communication*, 63(4), 638–660. <https://doi.org/10.1111/jcom.12037>
- Hen, M., Karsh, N., Langer, E., & Shechter, R. (2020). Gender differences in implicit exposure to cyber-pornography. *The Journal of Social Psychology*, 160(5), 613–623. <https://doi.org/10.1080/00224545.2020.1719963>
- Herbenick, D., Fu, T. C., Wright, P., Paul, B., Gradus, R., Bauer, J., & Jones, R. (2020). Diverse sexual behaviors and pornography use: Findings from a nationally representative probability survey of Americans aged 18 to 60 years. *The Journal of Sexual Medicine*, 17(4), 623-633. <https://doi.org/10.1016/j.jsxm.2020.01.013>
- Herbenick, D., Guerra-Reyes, L., Patterson, C., Rosenstock Gonzalez, Y. R., Wagner, C., & Zounlome, N. (2022). "It was scary, but then it was kind of exciting": Young women's experiences with

- choking during sex. *Archives of sexual behavior*, 51(2), 1103-1123.
<https://doi.org/10.1007/s10508-021-02049-x>
- Herbenick, D., Patterson, C., Wright, P. J., Kawata, K., & Fu, T. C. (2023). Sexual Choking/Strangulation During Sex: A Review of the Literature. *Current Sexual Health Reports*, 15(4), 253-260. <https://doi.org/10.1007/s11930-023-00373-y>
- Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen. (2015). *Gender op een inclusieve manier bevragen* [Onderzoeksnota]. Geraadpleegd op 19 mei 2024, van [Microsoft Word - Seksisme nota Inclusief \(belgium.be\)](https://www.belgium.be/nl/maatschappij/medeet/medeetnota/medeetnota_inclusief)
- Irizarry, R., Gallaher, H., Samuel, S., Soares, J., & Villela, J. (2023). How the Rise of Problematic Pornography Consumption and the COVID-19 Pandemic Has Led to a Decrease in Physical Sexual Interactions and Relationships and an Increase in Addictive Behaviors and Cluster B Personality Traits: A Meta-Analysis. *Cureus*, 15(6). <https://doi.org/10.7759/cureus.40539>
- Jane, E. A. (2014). “Your a ugly, whorish, slut” understanding E-bile. *Feminist Media Studies*, 14(4), 531-546. <https://doi.org/10.1080/14680777.2012.741073>
- Klaassen, M. J. E., & Peter, J. (2015). Gender (In)equality in Internet Pornography: A Content Analysis of Popular Pornographic Internet Videos. *The Journal of Sex Research*, 52(7), 721–735. <https://doi.org/10.1080/00224499.2014.976781>
- Kohut, T., Baer, J. L., & Watts, B. (2016). Is pornography really about “making hate to women”? Pornography users hold more gender egalitarian attitudes than nonusers in a representative American sample. *The Journal of Sex Research*, 53(1), 1-11. <https://doi.org/10.1080/00224499.2015.1023427>
- Kohut, T., Fernandez, K., Fisher, W. A., & Campbell, L. (2024). What types of pornographic content are people using? A mixed-method analysis that highlights differences by gender and relationship context of use. *SCM Studies in Communication and Media*, 13(4), 465-504.
- Kutchinsky, B. (1973). The effect of easy availability of pornography on the incidence of sex crimes: The Danish experience. *Journal of Social Issues*, 29(3), 163-181. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.1973.tb00094.x>
- Kraus, S. W., Martino, S., & Potenza, M. N. (2016). Clinical Characteristics of Men Interested in Seeking Treatment for Use of Pornography. *Journal of Behavioral Addictions*, 5(2), 169-178. <https://doi.org/10.1556/2006.5.2016.036>
- Landripet, I., Buško, V., & Štulhofer, A. (2019). Testing the content progression thesis: A longitudinal assessment of pornography use and preference for coercive and violent content among male

- Larue, D., Schmidt, A. F., Imhoff, R., Eggers, K., Schönbrodt, F. D., & Banse, R. (2014). Validation of direct and indirect measures of preference for sexualized violence. *Psychological Assessment*, 26(4), 1173–1183. <https://doi.org/10.1037/pas0000016>
- Lim, M. S. C., Agius, P. A., Carrotte, E. R., Vella, A. M., & Hellard, M. E. (2017). Young Australians' use of pornography and associations with sexual risk behaviours. *Australian and New Zealand journal of public health*, 41(4), 438–443. <https://doi.org/10.1111/1753-6405.12678>
- Lykke, L. C., & Cohen, P. N. (2015). The Widening Gender Gap in Opposition to Pornography, 1975–2012. *Social Currents*, 2(4), 307–323. <https://doi.org/10.1177/2329496515604170>
- McKee, A. (2005). The objectification of women in mainstream pornographic videos in Australia. *The Journal of Sex Research*, 42(4), 277–290. <https://doi.org/10.1080/00224490509552283>
- Miller, D. J., Hald, G. M., & Kidd, G. (2018). Self-perceived effects of pornography consumption among heterosexual men. *Psychology of Men & Masculinities*, 19(3), 469–476. <https://doi.org/10.1037/men0000112>
- Miller, D. J., Kidd, G., & Hald, G. M. (2019). Measuring Self-Perceived Effects of Pornography: A Short-Form Version of the Pornography Consumption Effects Scale. *Archives of sexual behavior*, 48(3), 753–761. <https://doi.org/10.1007/s10508-018-1327-z>
- Owens, E. W., Behun, R. J., Manning, J. C., & Reid, R. C. (2012). The impact of internet pornography on adolescents: A review of the research. *Sexual Addiction & Compulsivity*, 19(1-2), 99–122. <https://doi.org/10.1080/10720162.2012.660431>
- Oxford English Dictionary. (2023). *Brutal* (adj. & n.), *additional sense*. Geraadpleegd op 9 mei 2024, van <https://doi.org/10.1093/OED/7366904829>
- Oxford English Dictionary. (2023). *Rough* (adv.). Geraadpleegd op 9 mei 2024, van <https://doi.org/10.1093/OED/7366904829>
- Paul, P. (2010). From pornography to porno to porn: How porn became the norm. In J. Stonder & D. Hughes (Eds.), *The social costs of pornography: A collection of papers* (pp. 3–20). Princeton, NJ: Witherspoon Institute.
- Penke, L., & Asendorpf, J. B. (2008). Beyond global sociosexual orientations: a more differentiated look at sociosexuality and its effects on courtship and romantic relationships. *Journal of personality and social psychology*, 95(5), 1113–1135. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.95.5.1113>

- Perry, S. L. (2022). Banning Because of Science or In Spite of it? Scientific Authority, Religious Conservatism, and Support for Outlawing Pornography. *Social Forces*, 100(3), 1385–1414. <https://doi.org/10.1093/sf/soab024>
- Peter, J., & Valkenburg, P. M. (2011). The use of sexually explicit internet material and its antecedents: A longitudinal comparison of adolescents and adults. *Archives of Sexual behavior*, 40, 1015–1025. <https://doi.org/10.1007/s10508-010-9644-x>
- Pornhub. (2024). *Pornhub*. Geraadpleegd om 14 mei 2024, van <https://www.pornhub.com>
- Pouralijan, Z., Bóthe, B., & Farnam, F. (2024). Pornography use, demographic and sexual health characteristics among university students: a gender-based comparative study of non-users, non-problematic users, and problematic users. *Reproductive Health*, 21(1), 103–115. <https://doi.org/10.1186/s12978-024-01841-x>
- Rahman, Q., Xu, Y., Lippa, R. A., & Vasey, P. L. (2020). Prevalence of Sexual Orientation Across 28 Nations and Its Association with Gender Equality, Economic Development, and Individualism. *Archives of sexual behavior*, 49(2), 595–606. <https://doi.org/10.1007/s10508-019-01590-0>
- Rasmussen, K. (2016). A historical and empirical review of pornography and romantic relationships: Implications for family researchers. *Journal of Family Theory & Review*, 8(2), 173–191. <https://doi.org/10.1111/jftr.12141>
- Russell, D. E. H. (1993). *Making violence sexy: feminist views on pornography*. Open University Press.
- Ševčíková, A., Šerek, J., Barbovski, M., & Daneback, K. (2014). The roles of individual characteristics and liberalism in intentional and unintentional exposure to online sexual material among European youth: A multilevel approach. *Sexuality Research and Social Policy*, 11, 104–115. <https://doi.org/10.1007/s13178-013-0141-6>
- Shor, E., & Golriz, G. (2019). Gender, Race, and Aggression in Mainstream Pornography. *Archives of sexual behavior*, 48(3), 739–751. <https://doi.org/10.1007/s10508-018-1304-6>
- Shor, E., & Seida, K. (2019). “Harder and harder”? Is mainstream pornography becoming increasingly violent and do viewers prefer violent content?. *The Journal of Sex Research*, 56(1), 16–28. <https://doi.org/10.1080/00224499.2018.1451476>
- Short, M. B., Black, L., Smith, A. H., Wetterneck, C. T., & Wells, D. E. (2012). A review of Internet pornography use research: Methodology and content from the past 10 years. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 15(1), 13–23. <https://doi.org/10.1089/cyber.2010.0477>

- Similarweb. (2024, 1 mei). *Top Websites Ranking*. Geraadpleegd op 14 mei 2024, van [Top Websites Ranking In Belgium In April 2024 | Similarweb](#)
- Simon, W., & Gagnon, J. H. (1986). Sexual scripts: Permanence and change. *Archives of Sexual Behavior*, 15, 97–120. <https://doi.org/10.1007/BF01542219>
- Solano, I., Eaton, N. R., & O'Leary, K. D. (2018). Pornography consumption, modality and function in a large internet sample. *The Journal of Sex Research*, 57(1), 92–103. <https://doi.org/10.1080/00224499.2018.1532488>
- STATBEL. (z.d.). *Statistieken België*. Geraadpleegd op 14 mei 2024, van <https://bestat.statbel.fgov.be/bestat/crosstable.xhtml?view=1b9e219b-0387-4a70-880a-dc5eccaa244c>
- Tan, S. A., Goh, Y. S., Mohd Zaharim, N., Gan, S. W., Yap, C. C., Nainee, S., & Lee, L. K. (2022). Problematic Internet Pornography Use and Psychological Distress among Emerging Adults in Malaysia: Gender as a Moderator. *International journal of environmental research and public health*, 19(6), 3682. <https://doi.org/10.3390/ijerph19063682>
- Topolovec-Vranic J., & Natarajan K. (2016). The Use of Social Media in Recruitment for Medical Research Studies: A Scoping Review. *Journal of Medical Internet Research*, 18(11), e286. <https://doi.org/10.2196/jmir.5698>
- Træen, B., Nilsen, T. S. R., & Stigum, H. (2006). Use of pornography in traditional media and on the Internet in Norway. *Journal of sex research*, 43(3), 245-254. <https://doi.org/10.1080/00224490609552323>
- Troschütz, S., & Püschel, K. (2015). Sexueller Missbrauch im Schlaf: Opfer/Täter im Schlaf—ein Update. *Archiv fur Kriminologie*, 235(5-6), 198–205.
- Tyson, G., Elkhatib, Y., Sastry, N., & Uhlig, S. (2013). Demystifying porn 2.0: A look into a major adult video streaming website. In *Proceedings of the 2013 conference on Internet measurement conference* (pp. 417-426).
- Vera-Gray, F., McGlynn, C., Kureshi, I., & Butterby, K. (2021). Sexual violence as a sexual script in mainstream online pornography. *The British Journal of Criminology*, 61(5), 1243-1260. <https://doi.org/10.1093/bjc/azab035>
- Wet van 21 maart 2022 houdende wijzigingen aan het Strafwetboek [en inzake de bevoegdheid om in rechte op te treden] met betrekking tot het seksueel strafrecht. *Belgisch Staatsblad*, 30 maart 2022, p. 25785.

- WHO. (2018). International Classification of Diseases for Mortality and Morbidity Statistics (11th ed.). <https://icd.who.int/browse11/l-m/en>
- Wright, P. J., Tokunaga, R. S., & Kraus, A. (2016). A meta-analysis of pornography consumption and actual acts of sexual aggression in general population studies. *Journal of Communication*, 66(1), 183-205. <https://doi.org/10.1111/jcom.12201>
- Zarei, R., Alidost, F., Damghanian, M., Bothe, B., & Farnam, F. (2025). Pornography and problematic pornography use: occurrence, patterns, and associated factors in a national gender-based controlled cross-sectional study. *Journal of Sexual Medicine*, 22(5), 825-838. <https://doi.org/10.1093/jsxmed/qdaf034>

8. Bijlagen

8.1. Vragenlijst

- Demografische variabelen
 - Hoe oud ben je?
 - *Drop down menu*
 - Jonger dan 18 → *eindscherm*
 - 18 – 24
 - 25 – 29
 - 30 – 39
 - 40 – 49
 - 50 – 60
 - Ouder dan 60 → *eindscherm*
 - Ben je...
 - Man
 - Vrouw → *eindscherm*
 - Andere → *eindscherm*
 - Dat zeg ik liever niet. → *eindscherm*
 - Beschouw je jezelf als een transgender persoon, of als een persoon met een transgender verleden?
 - Ja
 - Nee
 - Weet ik niet.
 - Dat zeg ik liever niet.
 - Ben je...
 - Heteroseksueel
 - Biseksueel → *eindscherm*
 - Homoseksueel → *eindscherm*
 - Andere → *eindscherm*
 - Dat zeg ik liever niet. → *eindscherm*
 - Ben je...
 - Single
 - In een relatie
 - Dat zeg ik liever niet.
 - Met hoeveel mensen heb je seks gehad in de laatste 12 maanden?
 - *Drop-down menu*

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5-6
- 7-9
- 10-19
- 20 of meer
- PCES-short
 - Hieronder vind je een aantal vragen over porno op het internet. Geef voor elke uitspraak aan in welke mate je akkoord bent. *PCES- short form (Helemaal niet, in zeer kleine mate, eerder niet, neutraal, eerder wel, in grote mate, helemaal wel) N = negatief gecodeerd*
 - In welke mate geloof je dat het kijken van pornovideo's...
 - ... ervoor heeft gezorgd dat je stereotieper denkt over vrouwen? N
 - ... je seksleven verbeterd heeft?
 - ... je leven problematischer heeft gemaakt? N
 - ... ervoor heeft gezorgd dat je meer respect hebt voor vrouwen?
 - ... je seksleven erger heeft gemaakt? N
 - ... een negatieve invloed heeft op je attitudes over seks? N
 - ... je kennis over seks verbeterd heeft?
 - ... de kwaliteit van je leven verbeterd heeft?
 - ... een positieve invloed heeft op je attitudes over seks?
 - ... een positieve bijdrage heeft geleverd aan je seksleven?
 - ... je mening over seks negatief heeft beïnvloed? N
 - ... je kennis over orale seks heeft verbeterd?
 - ... je mening over seks positief heeft beïnvloed?
 - ... een negatieve bijdrage heeft geleverd aan je seksleven?
- Pornografische titels
 - In het volgende deel van de vragenlijst krijg je enkele titels van pornovideo's te zien. *(vetgedrukt = verwijzingen naar geweld, in echte vragenlijst niet vetgedrukt weergegeven)*
 - "Passionate **Rough** Sex With Hot Girl"
 - "Boyfriend fucks **drunk** girlfriend"
 - "She really wanted to be **strangled** and fucked"

- “He wanted to fuck me to satisfy himself: I said yes”
- “Boyfriend fucks **sleeping** girlfriend”
- “Passionate Sex With Hot Girl”
- “Boyfriend fucks girlfriend”
- “She really wanted to be **choked** and fucked”
- “He wanted to **beat** me to satisfy himself: I said yes”
- “Boyfriend **forced** girlfriend for sex”
- “Passionate **Brutal** Sex With Hot Girl”
- “She really wanted to be fucked”
- “He wanted to **spank** me to satisfy himself: I said yes”
- “Boyfriend **rapes** girlfriend”
- De volgende drie vragen verschijnen na elke titel
 - Ik zou op deze video klikken als ik zin had om een pornovideo te kijken en niet gestoord kon worden.
 - Helemaal mee oneens
 - Oneens
 - Niet mee eens, niet mee oneens
 - Eens
 - Helemaal mee eens
 - Een pornovideo met deze titel gaat te ver.
 - Helemaal mee oneens
 - Oneens
 - Niet mee eens, niet mee oneens
 - Eens
 - Helemaal mee eens
 - Als ik deze titel lees, weet ik goed wat ik kan verwachten van de video.
 - Helemaal mee oneens
 - Oneens
 - Niet mee eens, niet mee oneens
 - Eens
 - Helemaal mee eens
- Pornoconsumptie
 - Hoe vaak heb je in de laatste 12 maanden pornovideo's op het internet gekeken?

Onder pornovideo's verstaan we professionele of amateurvideo's op het internet die bedoeld zijn om mensen op te winden.

- Nooit
- 1 of 2 keer per jaar
- 1 of 2 keer per maand
- 1 of 2 keer per week
- Bijna dagelijks
- Dagelijks
- Wanneer u een pornovideo zou kiezen op een website, wat zou dan het meest doorslaggevend zijn in uw keuze?
 - De titel van de pornovideo
 - De foto (“*thumbnail*”) van de pornovideo
 - Andere (bijvoorbeeld namen van pornoacteurs, aantal likes etc.)
- Kijkt u graag naar gewelddadige pornografie?
 - Ja
 - Nee
- *Hostility Towards Women Scale*
 - Hieronder vindt u een aantal stellingen. Geef telkens aan in welke mate u akkoord bent. (7 punten Likertschaal *Helemaal niet mee eens – Helemaal mee eens*) N = negatief gecodeerd
 - Ik heb het gevoel dat vrouwen vaak flirten met mannen om hen te plagen of te kwetsen.
 - Ik geloof dat de meeste vrouwen eerlijk zijn. N
 - Ik ben het meestal eens met vrouwen. N
 - Ik denk dat de meeste vrouwen zouden liegen om voordelen te verkrijgen.
 - Het is in het algemeen niet veilig om vrouwen te vertrouwen.
 - Als het er echt op aankomt, zijn veel vrouwen misleidend.
 - Vrouwen maken mij vaak boos.
 - Ik word slecht behandeld door de vrouwen in mijn leven.
 - Soms irriteren vrouwen mij gewoon door hun aanwezigheid.
 - Vrouwen zijn verantwoordelijk voor de meeste van mijn problemen.

8.2. Tabellenlijst

8.2.1. Tabel 1: Pornoconsumptie (*Descriptives*)

Pornoconsumptie in laatste 12 maanden				
		N	Percent	Valid Percent
Valid	Nooit	14	3,3	3,3
	1 of 2 keer per jaar	31	7,2	7,3
	1 of 2 keer per maand	100	23,3	23,5
	1 of 2 keer per week	181	42,1	42,5
	Bijna dagelijks	83	19,3	19,5
	Dagelijks	17	4,0	4,0
	Total	426	99,1	100,0
Missing	7	4	,9	
	Total	430	100,0	

8.2.2. Tabel 2: Leeftijd – Pornoconsumptie (*Kruskal-Wallis & Mann-Whitney*)

	Hoe oud bent u?		Statistic	Std. Error
Hoe vaak hebt u in de laatste 12 maanden pornovideo's op het internet gekeken?	18 – 24	Mean	3,87	0,08
		Median	4,00	
		Std. Deviation	0,96	
		Minimum	1	
		Maximum	6	
		Range	5	
		Interquartile Range	1	
	25 – 29	Mean	4,11	0,11
		Median	4,00	
		Std. Deviation	0,97	
		Minimum	1	
		Maximum	6	
		Range	5	
		Interquartile Range	1	
	30 – 39	Mean	3,85	0,12
		Median	4,00	
		Std. Deviation	1,08	
		Minimum	1	
		Maximum	6	
		Range	5	
		Interquartile Range	2	
	40 – 49	Mean	3,57	0,15
		Median	4,00	
		Std. Deviation	1,17	
		Minimum	1	
		Maximum	6	
		Range	5	
		Interquartile Range	1	
	50 – 60	Mean	3,50	0,13
		Median	4,00	
		Std. Deviation	1,14	
		Minimum	1	
		Maximum	6	
		Range	5	
		Interquartile Range	1	

	Hoe oud bent u?	N	Mean Rank
Hoe vaak hebt u in de laatste 12 maanden pornovideo's op het internet gekeken?	18 – 24	130	223,11
	25 – 29	73	250,38
	30 – 39	84	216,70
	40 – 49	63	188,06
	50 – 60	76	179,20
	Total	426	

	Hoe vaak hebt u in de laatste 12 maanden pornovideo's op het internet gekeken?
Kruskal-Wallis H	17,71
df	4
Asymp. Sig.	0,001

25-29 & 40-49	
	Hoe vaak hebt u in de laatste 12 maanden pornovideo's op het internet gekeken?
Mann-Whitney U	1648,50
Wilcoxon W	3664,50
Z	-2,97
Asymp. Sig. (2-tailed)	0,003

25-29 & 50-60	
	Hoe vaak hebt u in de laatste 12 maanden pornovideo's op het internet gekeken?
Mann-Whitney U	1877,50
Wilcoxon W	4803,50
Z	-3,55
Asymp. Sig. (2-tailed)	<0,001

8-24 & 40-49	
	Hoe vaak hebt u in de laatste 12 maanden pornovideo's op het internet gekeken?
Mann-Whitney U	3395,00
Wilcoxon W	5411,00
Z	-2,05
Asymp. Sig. (2-tailed)	0,040

18-24 & 50-60	
	Hoe vaak hebt u in de laatste 12 maanden pornovideo's op het internet gekeken?
Mann-Whitney U	3887,50
Wilcoxon W	6813,50
Z	-2,71
Asymp. Sig. (2-tailed)	0,007

30-39 & 50-60	
	Hoe vaak hebt u in de laatste 12 maanden pornovideo's op het internet gekeken?
Mann-Whitney U	2634,000
Wilcoxon W	5560,000
Z	-1,99
Asymp. Sig. (2-tailed)	0,047

8.2.3. Tabel 3: Relatiestatus – Pornoconsumptie (*Pearson's χ^2*)

Hoe vaak hebt u in de laatste 12 maanden pornovideo's op het internet gekeken?					
Bent u...	Mean	N	Std. Deviation	Median	Std. Error of Mean
Single	4,20	122	0,80	4,00	0,07
In een relatie	3,63	302	1,11	4,00	0,06
Dat zeg ik liever niet.	4,50	2	2,12	4,50	1,50
Total	3,80	426	1,07	4,00	0,05

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	47,90 ^a	10	<0,001
Likelihood Ratio	48,14	10	<0,001
Linear-by-Linear Association	22,94	1	<0,001
N of Valid Cases	426		

Symmetric Measures			
		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	0,34	<0,001
	Cramer's V	0,24	<0,001
N of Valid Cases		426	

8.2.4. Tabel 4: 'Ik zou op deze video klikken' (*Friedman*)

		Fysiek Neutraal	Fysiek Licht	Fysiek Zwaar	Consent Neutraal	Consent Licht	Consent Zwaar
N	Valid	421	421	421	423	425	420
	Missing	9	9	9	7	5	10
Mean		3,39	2,73	2,17	3,50	2,33	1,61
Median		3,33	2,67	2,00	4,00	2,00	1,00
Std. Deviation		0,85	0,97	0,94	1,08	1,07	0,89

Tests of Normality						
	Kolmogorov-Smirnova			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
Fysiek Neutraal	0,13	413	<0,001	0,95	413	<,001
Fysiek Licht	0,08	413	<0,001	0,97	413	<,001
Fysiek Zwaar	0,11	413	<0,001	0,93	413	<,001
Consent Neutraal	0,28	413	<0,001	0,86	413	<,001
Consent Licht	0,14	413	<0,001	0,92	413	<,001
Consent Zwaar	0,27	413	<0,001	0,72	413	<,001

N	413
Chi-Square	1022,66
df	5
Asymp. Sig.	<0,001

a. Friedman Test

	Consent Neutraal – Fysiek Neutraal	Consent Licht – Fysiek Licht	Consent Zwaar – Fysiek Zwaar
Z	-3,42 ^b	-7,60 ^c	-12,40 ^c
Asymp. Sig. (2- tailed)	<0,001	<0,001	<0,001

a. Wilcoxon Signed Ranks Test

b. Based on negative ranks.

c. Based on positive ranks.

	Fysiek Licht – Fysiek Neutraal	Fysiek Zwaar – Fysiek Licht	Fysiek Zwaar – Fysiek Neutraal	Consent Licht – Consent Neutraal	Consent Zwaar – Consent Licht	Consent Zwaar – Consent Neutraal
Z	-13,03 ^b	-12,77 ^b	-15,70 ^b	-13,40 ^b	-12,51 ^b	-15,97 ^b
Asymp. Sig. (2- tailed)	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001

a. Wilcoxon Signed Ranks Test

b. Based on positive ranks.

8.2.5. Tabel 5: ‘Ik zou op deze video klikken’ & ‘Kijkt u graag naar gewelddadige pornografie?’ (*Crosstabs*)

		Kijkt u graag naar gewelddadige pornografie?		Total
		Ja	Nee	
[Ik zou op deze video klikken als ik zin had om een pornovideo te kijken en niet gestoord kon worden.] “Boyfriend rapes girlfriend”	Helemaal mee oneens	17	287	304
	Oneens	8	60	68
	Niet mee eens, niet mee oneens	6	16	22
	Eens	11	12	23
	Helemaal mee eens	3	3	6
Total		45	378	423
		Kijkt u graag naar gewelddadige pornografie?		Total
		Ja	Nee	
[Ik zou op deze video klikken als ik zin had om een pornovideo te kijken en niet gestoord kon worden.] “She really wanted to be strangled and fucked”	Helemaal mee oneens	3	145	148
	Oneens	4	106	110
	Niet mee eens, niet mee oneens	6	63	69
	Eens	26	59	85
	Helemaal mee eens	6	6	12
Total		45	379	424

		Kijkt u graag naar gewelddadige pornografie?		Total
		Ja	Nee	
[Ik zou op deze video klikken als ik zin had om een pornovideo te kijken en niet gestoord kon worden.] "He wanted to beat me to satisfy himself: I said yes"	Helemaal mee oneens	10	256	266
	Oneens	14	78	92
	Niet mee eens, niet mee oneens	7	25	32
	Eens	11	16	27
	Helemaal mee eens	3	4	7
Total		45	379	424

		Kijkt u graag naar gewelddadige pornografie?		Total
		Ja	Nee	
[Ik zou op deze video klikken als ik zin had om een pornovideo te kijken en niet gestoord kon worden.] "Passionate Brutal Sex With Hot Girl"	Helemaal mee oneens	2	105	107
	Oneens	2	97	99
	Niet mee eens, niet mee oneens	4	87	91
	Eens	27	79	106
	Helemaal mee eens	10	9	19
Total		45	377	422

		Kijkt u graag naar gewelddadige pornografie?		Total
		Ja	Nee	
[Ik zou op deze video klikken als ik zin had om een pornovideo te kijken en niet gestoord kon worden.] “Boyfriend forced girlfriend for sex”	Helemaal mee oneens	11	218	229
	Oneens	12	106	118
	Niet mee eens, niet mee oneens	8	33	41
	Eens	10	14	24
	Helemaal mee eens	4	6	10
Total		45	377	422

8.2.6. Tabel 5: ‘Een pornovideo met deze titel gaat te ver’
(Friedman)

		Fysiek Neutraal	Fysiek Licht	Fysiek Zwaar	Consent Neutraal	Consent Licht	Consent Zwaar
N	Valid	421	422	420	423	425	420
	Missing	9	8	10	7	5	10
Mean		1,94	2,43	3,10	1,51	3,21	4,10
Median		2,00	2,33	3,00	1,00	3,00	4,50
Std. Deviation		0,66	0,83	0,96	0,74	1,13	1,11

Tests of Normality						
	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
Fysiek Neutraal	0,14	413	<0,001	0,95	413	<0,001
Fysiek Licht	0,10	413	<0,001	0,97	413	<0,001
Fysiek Zwaar	0,08	413	<0,001	0,98	413	<0,001
Consent Neutraal	0,35	413	<0,001	0,68	413	<0,001
Consent Licht	0,13	413	<0,001	0,95	413	<0,001
Consent Zwaar	0,24	413	<0,001	0,79	413	<0,001

a. Lilliefors Significance Correction

N	413
Chi-Square	1421,40
df	5
Asymp. Sig.	<0,001

a. Friedman Test

	Fysiek Zwaar – Fysiek Neutraal	Fysiek Zwaar – Fysiek Licht	Consent Licht – Consent Neutraal	Consent Zwaar – Consent Licht
Z	-12,82 ^b	-14,69 ^b	-16,06 ^b	-14,58 ^b
Asymp. Sig. (2-tailed)	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001

a. Wilcoxon Signed Ranks Test

b. Based on negative ranks.

	Consent Neutraal – Fysiek Neutraal	Consent Licht – Fysiek Licht	Consent Zwaar – Fysiek Zwaar
Z	-11,61 ^b	-13,50 ^c	-15,96 ^c
Asymp. Sig. (2-tailed)	<0,001	<0,001	<0,001

a. Wilcoxon Signed Ranks Test

b. Based on positive ranks.

c. Based on negative ranks.

8.2.7. Tabel 7: 'Als ik deze titel lees, weet ik goed wat ik kan verwachten van de video' (*Friedman*)

	Fysiek Neutraal	Fysiek Licht	Fysiek Zwaar	Consent Neutraal	Consent Licht	Consent Zwaar
N						
Valid	420	422	421	421	425	419
Missing	10	8	9	9	5	11
Mean	3,36	3,54	3,50	3,41	3,56	3,51
Median	3,33	3,67	3,67	4,00	4,00	4,00
Std. Deviation	0,81	0,72	0,80	1,08	0,85	1,00

Tests of Normality						
	Kolmogorov-Smirnova			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
Fysiek Neutraal	0,13	411	<0,001	0,96	411	<0,001
Fysiek Licht	0,18	411	<0,001	0,93	411	<0,001
Fysiek Zwaar	0,16	411	<0,001	0,95	411	<0,001
Consent Neutraal	0,26	411	<0,001	0,89	411	<0,001
Consent Licht	0,21	411	<0,001	0,92	411	<0,001
Consent Zwaar	0,20	411	<0,001	0,93	411	<0,001

a. Lilliefors Significance Correction

N	411
Chi-Square	33,55
df	5
Asymp. Sig.	<0,001

a. Friedman Test

	Fysiek Licht -	Fysiek Zwaar -	Consent Licht -	Consent Zwaar -
	Fysiek Neutraal	Fysiek Licht	Consent Neutraal	Consent Licht
Z	-5,99 ^b	-1,35 ^c	-2,84 ^b	-1,10 ^c
Asymp. Sig. (2-tailed)	<0,001	0,177	0,004	0,271

a. Wilcoxon Signed Ranks Test

b. Based on negative ranks.

c. Based on positive ranks.

	Consent Neutraal -	Consent Licht -	Consent Zwaar -
	Fysiek Neutraal	Fysiek Licht	Fysiek Zwaar
Z	-1,55 ^b	-0,78 ^b	-0,64 ^b
Asymp. Sig. (2-tailed)	0,122	0,435	0,521

a. Wilcoxon Signed Ranks Test

b. Based on negative ranks.

8.2.8. Tabel 8: 'Ik zou op deze video klikken' & 'Ik kijk graag gewelddadige pornografie' (*Mann-Whitney*)

	Kijkt u graag naar gewelddadige pornografie?	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Fysiek Licht	Ja	44	323,24	14222,50
	Nee	377	197,90	74608,50
	Total	421		
Fysiek Zwaar	Ja	45	348,41	15678,50
	Nee	376	194,55	73152,50
	Total	421		
Consent Licht	Ja	45	288,36	12976,00
	Nee	380	204,08	77549,00
	Total	425		
Consent Zwaar	Ja	45	305,17	13732,50
	Nee	375	199,14	74677,50
	Total	420		

	Fysiek Licht	Fysiek Zwaar	Consent Licht	Consent Zwaar
Mann-Whitney U	3355,50	2276,50	5159,00	4177,50
Wilcoxon W	74608,50	73152,50	77549,00	74677,50
Z	-6,50	-8,08	-4,41	-5,98
Asymp. Sig. (2-tailed)	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001

8.2.9. Tabel 9: 'Ik zou op deze video klikken' & pornoconsumptie in laatste 12 maanden (*Spearman*)

			Fysiek Licht	Fysiek Zwaar	Consent Licht	Consent Zwaar
Spearman's rho	Pornoconsumptie in laatste 12 maanden	Correlation Coefficient	0,16**	0,13**	0,17**	0,14**
		Sig. (2-tailed)	0,001	0,009	<0,001	0,005
		N	421	421	425	420

8.2.10. Tabel 10: PCES & 'Kijkt u graag naar gewelddadige pornografie?' (Mann-Whitney)

	Kijkt u graag naar gewelddadige pornografie?	N	Mean Rank	Sum of Ranks
PCES Positief	Ja	45	262,03	11791,50
	Nee	376	204,89	77039,50
	Total	421		
PCES Negatief	Ja	45	224,47	10101,00
	Nee	375	208,82	78309,00
	Total	420		

	PCES Positief	PCES Negatief
Mann-Whitney U	6163,50	7809,00
Wilcoxon W	77039,50	78309,00
Z	-2,98	-0,82
Asymp. Sig. (2-tailed)	0,003	0,412

8.2.11. Tabel 11: PCES & 'Ik zou op deze video klikken' (Spearman)

			Fysiek Licht	Fysiek Zwaar	Consent Licht	Consent Zwaar
Spearman's rho	PCES Positief	Correlation Coefficient	0,22**	0,28**	0,23**	0,23**
		Sig. (2-tailed)	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001
		N	417	417	421	416
	PCES Negatief	Correlation Coefficient	0,07	0,06	-0,02	0,05
		Sig. (2-tailed)	0,17	0,24	0,65	0,34
		N	416	416	420	415

8.2.12. Tabel 12: PCES & Pornoconsumptie (*Means comparison & Kruskal-Wallis*)

PCES Positief			
Hoe vaak hebt u in de laatste 12 maanden pornovideo's op het internet gekeken?	Mean	N	Std. Deviation
Nooit	16,71	14	10,46
1 of 2 keer per jaar	22,94	31	10,25
1 of 2 keer per maand	27,41	98	8,42
1 of 2 keer per week	28,18	181	8,52
Bijna dagelijks	29,65	80	8,29
Dagelijks	31,18	17	12,37
Total	27,63	421	9,17

	Hoe vaak hebt u in de laatste 12 maanden pornovideo's op het internet gekeken?	N	Mean Rank
PCES Positief	Nooit	14	92,79
	1 of 2 keer per jaar	31	156,87
	1 of 2 keer per maand	98	204,94
	1 of 2 keer per week	181	217,48
	Bijna dagelijks	80	234,37
	Dagelijks	17	263,00
	Total	421	

PCES Positief	
Kruskal-Wallis	26,20
H	
df	5
Asymp. Sig.	<0,001

PCES Negatief			
Hoe vaak hebt u in de laatste 12 maanden pornovideo's op het internet gekeken?	Mean	N	Std. Deviation
Nooit	10,86	14	8,42
1 of 2 keer per jaar	14,07	29	7,32
1 of 2 keer per maand	13,10	97	6,63
1 of 2 keer per week	15,09	180	7,39
Bijna dagelijks	15,00	83	7,13
Dagelijks	11,82	17	6,24
Total	14,27	420	7,21

	Hoe vaak hebt u in de laatste 12 maanden pornovideo's op het internet gekeken?	N	Mean Rank
PCES Negatief	Nooit	14	129,54
	1 of 2 keer per jaar	29	208,69
	1 of 2 keer per maand	97	191,81
	1 of 2 keer per week	180	224,56
	Bijna dagelijks	83	224,99
	Dagelijks	17	167,24
	Total	420	

PCES Negatief	
Kruskal-Wallis H	14,40
df	5
Asymp. Sig.	0,013

8.2.13. Tabel 13: *Hostility Towards Women* & 'Kijkt u graag naar gewelddadige pornografie?' (*Mann-Whitney*)

	Kijkt u graag naar gewelddadige pornografie?	N	Mean Rank	Sum of Ranks
HTW	Ja	45	258,29	11623,00
	Nee	380	207,64	78902,00
	Total	425		

	HTW
Mann-Whitney U	6512,00
Wilcoxon W	78902,00
Z	-2,62
Asymp. Sig. (2-tailed)	0,009

8.2.14. Tabel 14: *Hostility Towards Women* & 'Ik zou op deze video klikken' (*Spearman*)

			Fysiek Licht	Fysiek Zwaar	Consent Licht	Consent Zwaar
Spearman's rho	HTW	Correlation Coefficient	0,21	0,31	0,31	0,31
		Sig. (2-tailed)	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001
		N	420	420	424	419

8.3. Goedkeuring ethische commissie



GROEP BIOMEDISCHE WETENSCHAPPEN
HERESTRAAT 49, O&N II – BUS 700
BE-3000 LEUVEN



[English version below.](#)

Ons kenmerk: MP030243

Uw kenmerk: Masterproef studie: Pornografie en de houding ten aanzien van vrouwen/feminisme
Leuven, 11-09-2024

GEEN BEZWAAR BRIEF

Geachte Professor Prof. Dr. Erick Janssen

Geachte Sien Voets

De Ethische Commissie Onderzoek UZ/KU Leuven bevestigt hierbij dat er geen bezwaren zijn tegen het uitvoeren van de voorgestelde studie, zoals ze werd beschreven in het protocol. De Commissie is van oordeel dat er vanuit ethisch standpunt geen bezwaren zijn bij de voorgestelde studie. De studie werd goedgekeurd op 11-09-2024

De Onderwijs-Begeleidings-Commissie voor Medische Ethiek (OBC) heeft in delegatie van het EC Onderzoek UZ/KU Leuven het vermeld protocol onderzocht en besproken op haar vergadering.

Dit is een prospectieve studie, waarbij gebruik wordt gemaakt van een anonieme vragenlijst. Het doel van deze studie is bij te dragen aan de literatuur over pornografie en geweld door te onderzoeken hoe verwijzingen naar geweld in de titels van pornografische video's het keuzeprocess van heteroseksuele mannen beïnvloeden. De deelnemers zullen persoonlijk worden uitgenodigd om deel te nemen aan de studie via sociale media en het verspreiden van flyers. Heteroseksuele mannen in de leeftijd van 18 tot 60 jaar kunnen aan het onderzoek deelnemen. De vragenlijst wordt opgesteld in LimeSurvey. Het thema van het onderzoek kan voor de deelnemers als ongemakkelijk worden ervaren. Door hun anonimiteit te waarborgen en de vrijwilligheid van deelname te benadrukken, worden negatieve effecten zoveel mogelijk voorkomen. Zowel deelname, nietdeelname als vroegtijdige beëindiging van het onderzoek hebben geen negatieve gevolgen voor de persoon in kwestie. Na de dataverzameling zullen de gegevens worden geanalyseerd met behulp van SPSS. De studie is goed ontwikkeld. Er zijn geen bezwaren.

EC Onderzoek heeft geen bezwaar tegen het project mits vertrouwelijke behandeling van de gegevens en naleving van de Belgische wetgeving omtrent privacy. EC wenst de hoofdonderzoeker/promotor van de studie te wijzen op zijn/haar verantwoordelijkheid betreft de privacy van de persoons-/patiëntgegevens bij contact met levende personen, patiënten en/of inzage in het elektronisch medisch dossier, inclusief de correcte implementatie hiervan door medewerkers en studenten.

Deze geen bezwaar brief betreft de indiening van 10-09-2024 en wordt gegeven voor de duur van de Masterproef van de betrokken student(en). Elke wijziging aan het protocol doet dit advies vervallen. U dient in dat geval tijdig een amendement voor advies voor te leggen aan de OnderwijsBegeleidings-Commissie (OBC) die de initiële studie heeft geëvalueerd.

EC bevestigt dat ze werkt in overeenstemming met de ICH-GCP principes (International Conference on Harmonization Guidelines on Good Clinical Practice), met de meest recente versie van de Verklaring van Helsinki en met de van toepassing zijnde wetten en regelgeving.

EC bevestigt dat in geval van belangenconflict, de betrokken leden niet deelnemen aan de besluitvorming omtrent de studie.

Met vriendelijke groet,

Prof. dr. Minne Casteels

Voorzitter

Ethische Commissie Onderzoek UZ/KU Leuven

Prof. dr. Pascal Borry

Voorzitter

Onderwijs-BegeleidingsCommissie voor Medische Ethiek KU Leuvenv

Aandachtspunten (indien van toepassing)

EC benadrukt dat een GCP-opleiding van elke hoofdonderzoeker verwacht wordt. EC benadrukt tevens dat de hoofdonderzoeker/promotor verantwoordelijk is voor de uitvoering van het projectvoorstel in overeenstemming met de van toepassing zijnde wetten en voorschriften, waaronder, maar niet beperkt tot, de EU-verordening 2016/679 (Algemene Verordening Gegevensbescherming), de Belgische wet betreffende de rechten van patiënten van 22/8/2002, en het beleid van de instelling waar het onderzoek zal worden uitgevoerd.

Bij gebruik van elektronisch medische gegevens is een formeel akkoord van de dienst vereist. De opdrachtgever is verantwoordelijk voor de conformiteit van de anderstalige documenten met de Nederlandstalige documenten.

Dit advies van EC houdt niet in dat zij de verantwoordelijkheid voor de geplande studie op zich neemt. U blijft hiervoor zelf verantwoordelijk.

Bovendien dient u als hoofdonderzoeker erover te waken dat de resultaten van dit onderzoek, correct worden weergegeven in publicaties, rapporten voor de overheid enz.

U wordt eraan herinnerd dat bij klinische studies iedere door u waargenomen ernstige complicatie onmiddellijk aan EC moet worden gemeld, ook al is het oorzakelijke verband met de studie onduidelijk.

Our reference: MP030243

Your reference: Master's thesis study: Pornografie en de houding ten aanzien van vrouwen/feminisme
Leuven, 11-09-2024

DEFINITIVE FAVOURABLE ADVICE

Dear Professor Prof. Dr. Erick Janssen

Dear Sien Voets

The Research Ethics Committee UZ/KU Leuven hereby confirms that there are no objections to conducting the proposed study, as it was described in the protocol. After a thorough ethical review, the Commission found no concerns regarding the study. The study was approved on 11-09-2024

De Onderwijs-Begeleidings-Commissie voor Medische Ethiek (OBC) heeft in delegatie van het EC Onderzoek UZ/KU Leuven het vermeld protocol onderzocht en besproken op haar vergadering.

Dit is een prospectieve studie, waarbij gebruik wordt gemaakt van een anonieme vragenlijst. Het doel van deze studie is bij te dragen aan de literatuur over pornografie en geweld door te onderzoeken hoe verwijzingen naar geweld in de titels van pornografische video's het keuzeproces van heteroseksuele mannen beïnvloeden. De deelnemers zullen persoonlijk worden uitgenodigd om deel te nemen aan de studie via sociale media en het verspreiden van flyers. Heteroseksuele mannen in de leeftijd van 18 tot 60 jaar kunnen aan het onderzoek deelnemen. De vragenlijst wordt opgesteld in LimeSurvey. Het thema van het onderzoek kan voor de deelnemers als ongemakkelijk worden ervaren. Door hun anonimiteit te waarborgen en de vrijwilligheid van deelname te benadrukken, worden negatieve effecten zoveel mogelijk voorkomen. Zowel deelname, nietdeelname als vroegtijdige beëindiging van het onderzoek hebben geen negatieve gevolgen voor de persoon in kwestie. Na de dataverzameling zullen de gegevens worden geanalyseerd met behulp van SPSS. De studie is goed ontwikkeld. Er zijn geen bezwaren.

The Committee has no objection to the project provided that the data are handled confidentially and there is compliance with the Belgian legislation concerning privacy. The Research Ethics Committee UZ/KU Leuven reminds the principal investigator/promotor of the study of their responsibilities with regard to the privacy of personal / patient details, when in contact with living persons, patients, and / or contained within electronic medical records, including the correct implementation by employees and students.

This letter of no objection concerns the submission of 10-09-2024v and is given for the duration of the Master's thesis of the student(s) concerned. Any amendment to the protocol will invalidate this advice. In that case, you must submit an amendment for advice to the committee that previously approved your file must be submitted.

The Committee confirms that they work in accordance with the ICH-GCP principles (International Conference on Harmonisation Guidelines on Good Clinical Practice), with the most recent version of the Helsinki Declaration, and with applicable laws and regulations.

The Committee confirms that in case of a conflict of interest, the members concerned have not participated in decision regarding the study.

Yours sincerely,

Prof. dr. Minne Casteels
President / Chairperson
Research Ethics Committee UZ/KU Leuven

Prof. dr. Pascal Borry
President / Chairperson
Education-Support Committee for Medical Ethics KU Leuven

Points of Interests (if applicable)

EC Research emphasizes that GCP-training is expected from every principal investigator. EC Research refers also to the Belgian legislation (Law from 8/12/1992 for the protection of personal privacy and Law from 22/8/2002 regarding the rights of the patient), and the General Data Protection Regulation (which comes into effect on May 25th 2018).

For use of electronic medical data, a formal agreement from the clinical departmental board is required. The study promotor is responsible for the conformity of foreign language documents with the Dutch language version.

This opinion from EC Research does not imply that it takes responsibility for the planned study. You remain responsible for this yourself. In addition, as the principal investigator, you must ensure that the results of this research are correctly displayed in publications, reports for the government, etc.

You are reminded that any serious complication you observe must be reported immediately to the Ethics Committee, even if the causal link with the study is unclear.

INSTITUUT VOOR FAMILIALE EN SEKSUOLOGISCHE WETENSCHAPPEN

Kapucijnenvoer 7 blok g - box 7001

3000 LEUVEN, België

www.kuleuven.be

